

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra Kriminologie

Aktuální trendy v obchodování s metamfetaminem

Bakalářská práce

Current trends in methamphetamine trafficking

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

pplk. v. v. PaedR. Petr Přecechtěl

AUTOR PRÁCE

Štěpánka Thonová

Svinařov
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Ve Svinařově, dne 10.března 2023

Štěpánka Thonová

Poděkování:

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu bakalářské práce pplk. v. v. PaedDr. Petru Přecechtělovi za jeho podnětné rady a čas, který mi věnoval při konzultacích nad touto prací. V neposlední řadě také děkuji všem kolegům a kolegyním věnujícím se této problematice, zejména pak těm z Celní protidrogové jednotky jmenovitě plk. Mgr. Aleši Gorčíkovi a kpt. Ing. Martinu Látalovi, kteří mne mezi sebe na nějaký čas přijali a poskytli mi mnoho cenných zkušeností a odborných rad.

Anotace: Bakalářská práce se zaměřuje na oblast aktuálních trendů v obchodování s metamfetaminem. Zejména na oblast nelegálního velkoobjemového přeshraničního obchodu s touto substancí. Jinak řečeno na oblast primární drogové kriminality se zaměřením především na oblast importu tranzitu a exportu. Začátek práce je věnován nahlédnutí do základních pojmů souvisejících s tímto fenoménem. Stěžejní část sleduje aktuální situaci v této oblasti, tedy jednotlivé trendy v obchodování s metamfetaminem a kauzální příklady s nimi související. Závěrem se dostáváme ke zhodnocení aktuální situace a možnostem jejího využití pro efektivnější boj a potírání nelegálního obchodování s metamfetaminem.

Klíčová slova: metamfetamin, nelegální, obchod, trasa, záchyt, způsob

Abstract: The bachelor thesis focuses on current trends in methamphetamine trafficking. In particular, the area of illegal large-scale cross-border trafficking in this substance. In other words, the area of primary drug crime, focusing mainly on the area of import transit and export. The beginning of the thesis is devoted to an insight into the basic concepts related to this phenomenon. The main part follows the current situation in this area, i.e. the various trends in methamphetamine trafficking and causal examples related to them. Finally, we come to an assessment of the current situation and the possibilities of its use for more effective combating and combating illegal trafficking in methamphetamine.

Keywords: methamphetamine, illegal, trade, route, seizure, method

Obsah

Seznam zkratk.....	7
Úvod.....	9
1. Vymezení vybraných pojmů.....	10
1.1. Metamfetamin	10
1.2 Prekurzory drog	11
1.3. Pre - pre kurzory drog	12
1.4. Ostatní chemické látky používané k výrobě.....	12
1.5. Obchodování	12
1.6. Drogové trhy	13
2. Základní charakteristika metamfetaminu	13
2.1.1. účinná látka metamfetaminu.....	13
2.1.2. Účinky metamfetaminu	14
2.1.3 Způsoby užívání metamfetaminu	16
2.1.4. Rizika užívání metamfetaminu	16
2.2. Produkce metamfetaminu	18
3. Výroba metamfetaminu a prekurzory	21
3.1. Nejvýznamnější prekurzory drog	21
3.1.2. Efedrin.....	21
3.1.3. Pseudoefedrin (PSE)	22
3.1.4. BMK	23
3.1.5. Červený fosfor	23
3.1.6.Aceton	24
3.1.7. Kyselina chlorovodíková.....	24
3.1.8. Toluén	24
3.2. Ostatní látky používané k výrobě metamfetaminu	25
3.2.1. Jód	25
3.2.2. Hydroxid sodný	25
3.2.3. Technický benzin	25
3.2.4. Kyselina fosforečná.....	25
3.3 Nejčastější způsoby výroby metamfetaminu	26
4. Trhy a obchodování s metamfetaminem	27
4.1. Trasy obchodování s metamfetaminem	29
4.1.1. Západní kokainová cesta	29
4.1.2. Balkánská trasa	29

4.1.3. Jižní / Středomořská cesta	29
4.1.4. Vývozní trasy	29
4.1.5. Ruská trasa	30
4.2. Způsoby přepravy (pašování)	30
4.3. Aktuální hrozby určující vývoj trendů	30
4.3.1. Afghánistán	32
4.3.2. Mexiko	35
4.3.3. Turecko	36
4.3.4. Darknet a sociální sítě	37
4.3.5. Ukrajina (Válka na Ukrajině)	39
5. Kontrola zaměřená na obchodování s metamfetaminem	41
6. Případové studie:	43
6.1. Rekordní záchyt PMK	43
6.2. Akce FOSFOROVÁ PRINCEZNA	44
6.3. Akce Alpha	47
6.4. Akce SOUMAR	48
6.5. Drogy v rouškách	51
6.6. Polštáře v australském přístavu	52
6.7. Operace KOZEL II	53
6.8. Operace PONTON	55
6.9. Kokosová voda se speciální příchutí	56
7. Závěr	57
Seznam použité literatury a zdrojů	59
Seznam obrázků:	I
Seznam příloh	VI

Seznam zkratek

BMK benzyl - methyl – keton

CNS centrální nervový systém

CS ČR Celní správa České republiky

ČR Česká republika

DEA Úřad pro potírání drog, USA

EMCDDA Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost

EU Evropská unie

EUR euro (měna)

g gram

HIV Human Immunodeficiency Virus, označení pro onemocnění

I2P Invisible Internet Project

Kč Koruna česká (měna)

kg kilogram

m² metr čtvereční

MAPA methyl alpha-acetylphenylacetate

MDMA 3,4-methylenedioxyamfetamin, Extáze

NPC Národní protidrogová centrála

OPL omamné a psychotropní látky

OSN Organizace spojených národů

PČR Policie České republiky

PMK methyl glycidate

PSE pseudoefedrin

RTG rentgen

SKPV Služba kriminální policie a vyšetřování

TOR The Onion router

UNODOC Úřad OSN pro drogy a kriminalitu

Úvod

Omamně a psychotropní látky jsou tématem, které společnost fascinuje přitahuje a zároveň i děsí a v některých kulturách je stále tabuizováno nebo zakazováno. Provází lidstvo od dávné minulosti až po současnost a vzhledem k povaze samotných látek tak lidské společnosti se dá predikovat, že lidstvo budou provázet i nadále. Jedná se tedy o téma neustále aktuální. Obchodování s omamnými a psychotropními látkami je jedním z druhů trestné činnosti, jejíž důsledky mají vysokou škodlivost na celou lidskou společnost i životní prostředí, ale vzhledem k tomu že nemusí být na první pohled patrné, můžeme se zde setkat s nižší společenskou citlivostí, než je tomu například u násilné trestné činnosti (vraždy, napadení, loupeže, znásilnění apod.). Metamfetamin je v českých a evropských zeměpisných šířkách drogou s dlouhou historií a tradicí. Je stálíci drogového trhu, obchodování s ním se neustále vyvíjí a reflektuje současné celosvětové tendence potažmo globalizaci.

Tématu obchodování s metamfetaminem se především věnují ve svých výročních zprávách organizace působící v oblasti boje proti drogové kriminalitě a jejím monitoringu (nejvýznamnějšími jsou: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, Evropský policejní úřad, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu a další včetně jednotlivých specialistů z řad bezpečnostních sborů působících v této oblasti – Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka CS ČR, DEA a další po celém světě). Odborné publikace se zaměřují spíše na metamfetamin jako takový, případně na jeho výrobu, než na samotnou oblast obchodu s touto substancí, natož reflektování jejího aktuálního vývoje.

Cílem této práce je popsat jak funguje mechanismus obchodování s metamfetaminem, jaká jsou jeho specifika, jaký vývoj a trendy byly v posledních letech zaznamenány a zpracování doporučení pro efektivnější potírání tohoto druhu drogové kriminality.

Stěžejními metodami použitými v této práci jsou: deskripce, analýza, komparace a dedukce.

1. Vymezení vybraných pojmů

1.1. Metamfetamin

C₁₀H₁₅N, (2S)-N-metyl-1-fenylpropan-2-amin též methylamphetamine, meth, pervitin, crystal, ICE, czech speed, crank, piko, perník, peří, matro, MA. Je stimulantem ze skupiny amfetaminů, působící na centrální nervový systém (CNS), rostlinného nebo syntetického charakteru¹. Jedná se o budivý amin. První syntetizace metamfetaminu se datují do let 1893 kdy byla provedena japonským vědcem Nagaiem Nagaioshiem a 1919 kdy se povedlo dalšímu japonskému vědci Akiře Ogatovi syntetizovat metamfetamin v krystalické podobě (zde se již jednalo o podobu metamfetaminu hydrochloridu tak jak jej známe dnes). Jiný zdroj metamfetamin popisuje následovně: *„Jeden z nejznámějších zástupců amfetaminů je metamfetamin. V současné době se jedná o nejrozšířenější nelegální syntetický stimulant na světě. V některých zemích (například Česká republika) se jedná o druhou nejrozšířenější návykovou látku po psychotropních produktech konopí. Paradoxem však je, že během svého vývoje byl na začátku 20. století aplikován primárně jako lék. V roce 1934 byla látka patentována Říšským patentem a o rok později uvedena na trh v kovových dózách s modro červenou etiketou pod značkou Pervitin. Nejvýznamnější rozšíření Pervitinu bylo právě za druhé světové války, a to uvedením jako podpůrná látka v německé armádě vrchním polním lékařem Otto Rankem. První test této látky provedl na skupině studentů, kteří přes vysoký spánkový deficit dosahovali nadprůměrných výsledků. Pervitin byl také testován na zajatcích v koncentračních táborech. Následně byl nasazen při bleskových vojenských operacích při obsazování Francie, Kréty, Polska a dalších oblastí. Během války byl Pervitin nadměrně užíván celou německou armádou, převážně piloty a řidiči vozidel, kteří potřebovali zvýšenou pozornost při ovládání strojů a po jeho aplikaci dokázali překonávat dlouhé vzdálenosti. I po druhé světové válce byl Pervitin stále legálně dostupný*

¹ Národní lékařská knihovna – Národní centrum pro biotechnologické informace USA.
Metamfetamin [online]. 2022. Dostupné z
<<https://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/compound/10836#section=Decomposition->>

na lékařský předpis. Využívali ho především sportovci a studenti ke zvýšení pozornosti a potlačení únavy.“²

1.2 Prekurzory drog

Prekurzorem chápeme látku, ze které je po určitém opracování vyprodukována droga a která je pro proces výroby nutná, jinak by substance neměla požadovaný omamný případně psychotropní účinek. V komentáři k zákonu o návykových látkách jsou prekurzory popisovány následovně: *„Prekurzorem je látka, roztok nebo směs určená k výrobě omamné nebo psychotropní látky (drogy). Prekurzor je v chemickém smyslu slova sloučenina, která se účastní chemické reakce za vzniku jiné sloučeniny. V kontextu trestního práva se jedná o látky užívané nebo přímo určené k výrobě drog.“³* Problematika prekurzorů je upravována na unijní úrovni právními předpisy: Nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurzory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi, Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1011, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekurzorech drog a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurzory drog mezi Uníí a třetími zeměmi, Prováděcí nařízení Komise (ES) 2015/1013, kterým se stanoví pravidla týkající se nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekurzorech drog a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurzory drog mezi Uníí a třetími zeměmi, Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1443, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, pokud jde o zařazení určitých prekurzorů drog na seznam uvedených látek. Dále pak na národní úrovni právními předpisy: Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog, Nařízení vlády č. 458/2013 Sb., o seznamu výchozích a pomocných látek a jejich ročních množství limitech, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se tedy o látky, které jsou zákonem regulované.

² Šilhán Jiří. Odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*. Vydání 1/2022.[cit. 06.08.2022] ISSN 1211-8834, s.47-53.

³ Mahdalíčková Jana, JUDr., Ph.D. *Zákon o návykových látkách komentář*. Praha, Wolters Kluwer. 2017[cit. 10.02.2023]. ISBN 978-80-7552-618-2, s. 6.

1.3. Pre - pre kurzory drog

Pre – pre kurzory jsou většinou chemické látky zákonem neregulované používané v běžném lidském životě například ve výrobním a zpracovatelském průmyslu. Po jejich opracování vzniká prekurzor využívaný k výrobě drog. Pre – pre kurzory často využívané k výrobě metamfetaminu znázorňuje obrázek č. 1 v přílohové části této práce.

1.4. Ostatní chemické látky používané k výrobě

Látky, které nejsou prekurzorem jako takovým, ale slouží též k výrobě drog. Většinou se jedná o látky běžně dostupné, neregulované, využívané v lidském životě k běžným činnostem. Jedná se například o technický benzin, vodu, hydroxid sodný, jód a další.

1.5. Obchodování

*„Obchod neboli nákup a prodej, případně komerce, je lidská činnost, která spočívá ve směňování zboží nebo služeb za peníze (finanční transakce), případně za jiné zboží nebo služby (barterový obchod). Někdy je realizován prostředníky za účelem dosažení zisku. Prodej většinou probíhá na místech, která jsou k tomu oficiálně určena. V malém měřítku v obchodech, ve velkém např. na burze. Předmět prodeje má určitou cenu, která se určuje dohodou prodávajícího a kupujícího.“*⁴ Na obchodování se dá nahlížet z různých úhlů pohledu například dle legality jako na legální a nelegální, nebo podle území na kterém obchod probíhá jako na intrakomunitární, vnitrostátní, mezinárodní, a další nebo podle komodit se kterými se obchoduje. Pokud vztáhneme pojem obchod k návykovým látkám zákon hovoří jasně: *„Návykové látky a přípravky mohou být předány nebo prodány pouze osobám, které jsou oprávněny k zacházení s nimi. Totéž platí o převodu jiných práv spojených s návykovými látkami a přípravky.“*⁵ Z čehož vyplývá že jinak se jedná o nelegální obchodování s OPL.

⁴ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Obchod* [online]. [cit.10.01.2023]. Dostupné z <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Obchod>>

⁵ Zákon č. 167/1988 Sb. O návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, § 12 [cit. 10.01.2023].

1.6. Drogové trhy

Drogové trhy můžeme definovat jako místa kde se setkává charakteristická nabídka s poptávkou, jedná se o trhy neoficiální – ilegální, často označované jako tzv. „černé“. Vyskytují se po celém světě a to nejen v reálném světě na ulicích měst, ale i v kyberprostoru.

2. Základní charakteristika metamfetaminu

Metamfetamin se vyskytuje ve dvou formách, metamfetamin hydrochlorid a tzv. báze. Báze je olejnatý roztok, nerozpustný ve vodě sloužící k výrobě k metamfetamin hydrochloridu. Silně zapáchá po rybách. V případě metamfetamin hydrochloridu se jedná nejčastěji o bezbarvou nebo bílou krystalickou substanci bez zápachu, hořké chuti – čistý, případně s charakteristickým zápachem připomínajícím listy pelargonie. Na černém trhu se však často pohybují i substance zabarvené do žluta či fialova. Toto zabarvení vzniká při nedokonalé, neodborné nejčastěji domácí produkci.⁶ Může se také vyskytovat ve formě kapaliny – roztoku. Metamfetamin je rozpustný ve vodě, etanolu, chloroformu a diethyletheru. Jak již bylo řečeno jedná se o stimulantium, tedy látku s budivým účinkem ovlivňující CNS. Stoprocentní metamfetamin hydrochlorid obsahuje 80,34% MA báze.

2.1.1. účinná látka metamfetaminu

Účinnou látkou metamfetaminu je tzv. (+)-1-fenyl-2-methylaminopropan (metamfetamin). Z výroční zprávy o nelegálních drogách v ČR za rok 2022 můžeme zjistit, že bylo v případě metamfetaminu analyzováno 569 vzorků. Podíl účinné látky činil nejméně 10,1 %, nejvíce 99,0 %, průměrně 68,2 %. Průměrná čistota metamfetaminu se dlouhodobě pohybuje v rozmezí 64–72 % účinné látky.⁷

⁶ Kubánek Vladimír, Ing. *Příručka pro výcvikový modul CPJ č. II. „odhalování drog“ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY PREKURZORY A ANABOLIKA*, Praha, 2012. Dostupné u Celní protidrogová jednotka, Generální ředitelství cel, Celní správa České republiky. str. 55.

⁷ Periodikum Úřadu vlády České republiky. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2022* [online]. Praha, Úřad vlády České republiky, 2022. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33774/1171/Zprava_o_nelegalnich_drogach_2022_fin03_rev20230209.pdf > ISBN 978-80-7440-306-4.

2.1.2. Účinky metamfetaminu

Metamfetamin je stimulant z rodu aminů působící na CNS. Na CNS působí tím, že usnadňuje uvolňování katecholaminů, zejména noradrenalinu, dopaminu a serotoninu, z nervových zakončení v mozku, tak sníží aktivitu jejich vychytávání. To vede ke zvýšení synaptické koncentrace těchto neurotransmiterů a vede ke zvýšené stimulaci postsynaptických receptorů.⁸ Což se v praxi projevuje příjemnými pocity, snížením únavy a euforií, zrychleným tokem myšlenek a zvýšenou schopností se soustředit, někdy též zvýšenou sexuální apetencí. Zrychluje se psychomotorické tempo a frekvence dýchání. Po odeznění se však dostavují opačné pocity, často až vyčerpání. Tomuto stavu se říká tzv. „dojezd“. V publikaci Svět drog v Čechách popisuje účinky metamfetaminu autor následně: *„Prvotní psychotropní efekt pervitinu je výrazný, příjemný, a proto vysoce žádaný, Podobně jako u ostatních amfetaminů dochází k celkovému povzbuzení, odstranění únavy, pocitu zlepšené psychické a fyzické výkonnosti, celkovému zrychlení psychických procesů a nabídky představ, euforizaci, zvýšené empatii (tedy schopnosti vcítit se do problémů druhých), uvolnění zábran – což může být u mladých lidí např. v oblasti sexu i kýženým efektem. Pro sociálně nejistého teenagera, často plného hlubokých zraňujících komplexů, jenž má problémy navázat vztah s opačným pohlavím je neobvykle lákavé stát se, i když jen na chvíli, extrovertním „šarmérem“ plným energie, nápadů a vtipu. Stejně tak se i z průměrného řidiče obstarožní škodovky v jeho vlastní mysli stává neporazitelný „král silnic“.*⁹

Jako každá substance má i metamfetamin nežádoucí účinky. Často způsobuje bolesti hlavy, bolesti na hrudi, bolesti kloubů, sucho v ústech, zvýšené pocení (s chemickým zápachem), třes, nespavost a téměř vždy se objevuje nechutenství¹⁰. Dlouhodobé užívání této substance proto může vést k podvýživě. Dále také mohou mít dlouhodobí uživatelé poškozené srdce a játra (zejména při

⁸Národní lékařská knihovna – Národní centrum pro biotechnologické informace USA, *Metamfetamin* [online].2022. Dostupné z:

<<https://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/compound/10836#section=Decomposition->>

⁹Nožina Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha. Koniasch Latin Press. 1997.[cit.10.08.2022]. ISBN 80-85917-36-X. s. 30.

¹⁰Prevcentrum.cz webový portál z. ú. Prevcentrum, informace o drogách. *Pervitin (metamfetamin) – nežádoucí účinky* [online]. Dostupné z < <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/pervitin/>>.

intoxikaci nečistou substancí, kdy není známo čím byl metamfetamin naředěn), trpět oslabením imunitního systému, poškozením zubní skloviny a to až úplným rozpadem zubů. A také duševními onemocněními dlouhodobého rázu.¹¹ U uživatelů metamfetaminu se také často setkáváme s boláky na kůži. S hyperstimulací (nabuzeností), souvisí následné vyčerpání organismu jak na fyzické, tak i na psychické úrovni. Nežádoucí účinky pervitinu v psychické oblasti můžeme rozdělit do tří větších skupin: psychotické symptomy (podezíravost, neobvyklý obsah myšlenek, halucinace, bizarní chování, pocit, že je uživatel pronásledován – čeští uživatele to popisují jako tzv. stíhu), afektivní symptomy (depresivní nálady, tendence k sebevražednému chování, pocity viny, hostilita) a psychomotorické symptomy (tenze, nabuzenost, hyperaktivita). Příznačné pro uživatele pervitinu jsou pohybové stereotypy („vykroucenost“) a tzv. záseky – nadměrná koncentrace na jednu určitou činnost (uživatel se tak může například několik hodin se zájmem věnovat jedné činnosti-rozebírání věcí obvykle do nejmenších součástí, montování věcí, práce vyžadující vysokou míru soustředěnosti a trpělivosti, česání, úklid, atd.). Když účinek pervitinu odeznívá, nastává tzv. nepříjemný „dojezd“ charakterizovaný jak už zmíněným vyčerpáním, tak i emoční labilitou, agresí, úzkostí, paranoiou a dalšími nepříjemnostmi.¹² Z výše uvedeného tedy můžeme odvodit, že metamfetamin při dlouhodobém užívání mění psychiku uživatele a zanechává na jeho osobě nevratné změny a následky, a to nejen psychické a sociální ale i fyzické.

¹¹ Kubánek Vladimír, Ing. *Příručka pro výcvikový modul CPJ č. II. „odhalování drog“ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY PREKURZORY A ANABOLIKA*, Praha, 2012, dostupné u: Celní protidrogová jednotka, Generální ředitelství cel, Celní správa České republiky, str. 55

¹² Prevcentrum.cz webový portál z. ú. Prevcentrum, informace o drogách. *Pervitin (metamfetamin) – nežádoucí účinky* [online], dostupné z<<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/pervitin/>>.

2.1.3 Způsoby užívání metamfetaminu

Nejčastějšími způsoby užívání – intoxikace metamfetaminem je aplikace pomocí jehly (intravenózní, subkutánní, intramaskulární) a šňupání – Sniffing (krystaly se rozmělní na jemný prach, který se šňupe podobně jako šňupací tabák), dále pak inhalace (při zahřívání vydává výpary, které se vdechují). V některých kulturách zejména asijských zemí je typické užívání metamfetaminu pomocí dýmek. Ve výjimečných případech bylo zaznamenáno užívání per os jak samotné substance, tak například drinků nebo jídla obsahujících tuto substanci.¹³ Historicky nejstarším způsobem bylo užívání per os formou tablet. Zejména v období druhé světové války.

2.1.4. Rizika užívání metamfetaminu

Rizika užívání metamfetaminu bychom mohli rozdělit do dvou hlavních skupin. Skupinu rizik pro samotného uživatele, kam spadají rizika především zdravotní a sociální a skupinu rizik pro celou společnost, kam kromě zdravotních a sociálních rizik řadíme i rizika kriminální tzn. například zvýšení kriminality a znečišťování životního prostředí. Zdravotní rizika pro uživatele souvisí jednak se způsobem užívání samotné návykové látky – například při aplikaci za pomoci jehly, při nedodržení hygienických pravidel hrozí uživateli nákaza různými druhy onemocnění od žloutenky až po nemoc HIV. Ale také spojené se samotným užíváním návykové látky, bez ohledu na to jakým způsobem se do organismu uživatele dostala. Zde se jedná o onemocnění a zdravotní komplikace způsobená účinky samotné substance. *„Užívání pervitinu zvyšuje riziko kardiovaskulárních onemocnění a zhoršuje prognózu v případě, že se takové onemocnění už rozvinulo. Opakovaně zvýšená teplota, krevní tlak a vazokonstrikce (stažení cév) přispívají k poškození organismu. U uživatelů pervitinu je vyšší riziko mozkové*

¹³ Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol. Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773 - CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha. 2020. Dostupné u Národní protidrogové centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s. 6.

mrtvice, častěji se vyskytuje srdeční arytmie, problémy s funkcí plic. Pervitin je hepatotoxický (poškozuje játra).

Metamfetamin je považován také za neurotoxickou návykovou látku, poškozuje bílou a šedou mozkovou hmotu. Pravidelné užívání pervitinu je spojováno s potížemi v kognitivní oblasti, nejčastěji se mluví o zhoršené schopnosti učit se, problémech s pozorností, paměti, schopnosti rozhodovat se a nižší kognitivní flexibilitě (uživatel nezmění své chování na základě nových informací). Některé z těchto funkcí se zlepšují po půlroční abstinenci (například verbální paměť, porozumění pro jiné lidi a vztahy, schopnost plánovat a organizovat činnost vzhledem k určitému cíli). Pervitin interaguje s dalšími návykovými látkami a některými léky, například antidepresivy (hrozí tzv. serotoninový syndrom a řada vedlejších účinků). Mezi obávaná rizika užívání pervitinu patří toxická psychóza s halucinacemi a bludy (jedná se o přechodný stav, který má příznaky paranoidní psychózy). Toxická psychóza odezní, ale statistiky ukazují, že asi u 30 % uživatelů, u kterých byla diagnostikovaná toxická psychóza, v průběhu dalších 8 let bude diagnostikováno psychotické onemocnění, které neodezní ani po delší abstinenci od pervitinu. Riziko toxické psychózy a psychotického onemocnění souvisí s frekvencí užívání a výší dávek pervitinu.“¹⁴ Sociální rizika souvisí zejména s tím, jak je uživatelova osobnost postupně ztrácí kontakt s realitou, jeho potřeby a priority se zužují pouze na samotnou drogu. Ale také s tím, jak pod vlivem této látky ztrácí soudnost a sebereflexi.

„Další skupina rizik souvisí s tím, jak se uživatel pod vlivem pervitinu chová: odstranění zábran často ústí ve společensky nepřijatelné chování a různé delikty. V případě, že se pervitin užije kvůli sexu (například „chem-sex“ party), uživatel se bude spíše chovat nezodpovědně, než kdyby pervitin neužil (riziko nákazy pohlavními nemocemi, nechtěné těhotenství, rizikovější sexuální praktiky, jako nechráněný sex, sex s více partnery, anální sex, sex za peníze). Užívání pervitinu také zvyšuje pravděpodobnost agresivního chování uživatele. Nakonec se uživatel dostává do sociální izolace (jedním z důvodů je poškození porozumění

¹⁴ Prevcentrum.cz webový portál z. ú. Prevcentrum, informace o drogách. Pervitin (metamfetamin) [online]. [cit. 02.02.2023] Dostupné z< <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/pervitin/>>.

jiným lidem, spojené s užíváním), sociální izolace je jednou z příčin rozvoje deprese.“¹⁵ Jak vyplývá ze zde uvedeného zdravotní a sociální rizika se následně reflektují do společnosti nejen riziky pro ni samotnou související se zvýšením výskytu neetického případně kriminálního chování a páčání trestné činnosti. S tím souvisí také rozvoj nelegálního trhu, tudíž další ekonomické dopady na společnost (organizované zločinecké skupiny působící mnohdy na několika kontinentech, páchající nejen drogovou trestnou činnost), ale i vznikem nákladů za léčbu těchto pacientů. A v neposlední řadě znečišťování životního prostředí, kdy odpady vzniklé při výrobě metamfetaminu jsou často neekologicky likvidovány spláchnutím do odpadních vod, vyhozením do lesů, potoků, řek a jinými obdobnými způsoby.

2.2. Produkce metamfetaminu

Produkce metamfetaminu probíhá po celém světě. Největším producentem – producentem je Severní Amerika. Severoamerická produkce pokrývá nejen domácí trh, ale zaměřuje se také na vývoz substance na trhy v Oceánii, východní a jihovýchodní Asii, Novém Zélandu, Španělsku, Belgii, Nizozemsku a dalších. Severoamerický trh je také do značné míry ovlivňován drogovými kartely z Mexika. Což způsobilo zejména zpřísnění legislativy týkající se prekurzorů používaných při výrobě metamfetaminu právě na území Ameriky. Evropa je ze světového hlediska menším hráčem. Hlavní oblasti výroby se tradičně soustředili do České republiky a zemí v jejím okolí. V posledních letech byl zaznamenán trend přesunu výroby metamfetaminu do Nizozemí. Produkce v České republice a okolních zemích však stále nadále přetrvává.¹⁶

Látkami užívanými k výrobě metamfetaminu jsou tzv. prekurzory. Nakládání s těmito chemickými látkami, tedy prekurzory, je regulováno jak předpisy Evropské unie, tak i s národními legislativami, jak již bylo zmíněno dříve. Jejich vymezení

¹⁵ Prevcentrum.cz webový portál z.ú. Prevcentrum, informace o drogách. *Pervitin (metamfetamin)* [online]. [cit. 02.02.2023]. Dostupné z < <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/pervitin/> >.

¹⁶ Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol. Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773 - CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha. 2020. Dostupné u Národní protidrogové centrály SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s. 8-12.

v zákoně je významné, neboť samy o sobě bývají zásadním obchodním artiklem výrobců drog a častou položkou zajišťovanou v průběhu trestních řízení vedených proti drogové kriminalitě.

Nejvýznamnějšími používanými prekurzory k výrobě metamfetaminu jsou efedrin, pseudoefedrin, či tzv. BMK. Těmto prekurzorům bude dále věnován podrobnější výklad. Ostatní používané suroviny při výrobě metamfetaminu jsou další prekurzory a běžně dostupné látky. Významným problémem, kterého pachatelé využívají ve svůj prospěch, je neexistující mezinárodní legislativní úprava nakládání s červeným fosforem a léčivy obsahujícími pseudoefedrin¹⁷, které ze své podstaty jsou prekurzory k výrobě metamfetaminu. Červený fosfor je převážně zneužíván pro výrobu metamfetaminu a není často na seznamu nelegálních prekurzorů. V ČR byl s účinností od 18. 5. 2021 novelizován seznam prekurzorů, stanovený nařízením vlády č. 458/2013 Sb., přičemž ze seznamu byla vyřazena látka červený fosfor, který je zneužíván při výrobě metamfetaminu. Tato látka byla s účinností od 13. 1. 2021 překlasifikována podle společné evropské legislativy v oblasti prekurzorů jako látka kategorie 2A a vztahují se na ni přísnější režimová opatření v celé EU (NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004 o prekurzorech drog). Země EU tedy od tohoto data zaujímají jednotný postoj k látce červeného fosforu a přijaly patřičná režimová opatření.

Regulace výdeje léčiv s PSE (pseudoefedrin), není v každém státě stejně upravována, resp. v každém státě je jinak příznivá pro pachatele. Rozdílná regulace je tak hlavním aspektem pro dovoz léčiv s PSE, případně dovoz červeného fosforu. Nejpříznivější a nejvyužívanější destinací pro vývoz léčiv s PSE je v Evropě Polsko, dále pak Rumunsko a Bulharsko. Hlavními světovými hráči na poli vývozu léčiv zneužívaných pro výrobu metamfetaminu jsou Vietnam, Indie a další státy jihovýchodní Asie.¹⁸

¹⁷ Léčiva obsahující PSE podléhají v ČR omezení - vydání těchto léčiv je od 01.08.2018 kontrolováno pomocí elektronického registru – Registr léčivých přípravků s omezením, výdej je možný v rozsahu maximálně 900mg PSE jedné osobě v období po 7 jdoucích dnů (do tohoto výdeje se započítávají výdeje ze všech lékáren v ČR) a je nutné prokázání dokladem totožnosti.

¹⁸ Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol. Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773 - CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP –

V roce 2020 bylo hlášeno o odhalení 78 laboratoří na výrobu amfetaminu (38 v roce 2019), a to v Belgii (13), Německu (12), Nizozemsku (44), Polsku (4) a Švédsku (5). Kromě toho bylo v roce 2020 v Evropské unii zachyceno 5 500 litrů BMK, benzyl-metyl-keťon (14 500 litrů v roce 2019) a 31 tun MAPA - (31 tun v roce 2019) – chemických prekurzorů pro výrobu amfetaminu a metamfetaminu. Členské státy EU nahlásily 6 000 záchytů metamfetaminu, přičemž zachycené množství činilo 2,2 tuny v roce 2020 (3,5 tuny v roce 2019), Slovensko zachytilo 1,5 tuny mexického původu. V roce 2020 Turecko hlásilo 34 000 záchytů metamfetaminu, zachycené množství činilo 4,1 tuny (1 tuna v roce 2019). Průměrná čistota metamfetaminu se za poslední desetiletí zvýšila. Nárůst hlášených záchytů u metamfetaminu v rozmezí let 2010-2020 tvoří +107 %, tj. druhý nejvyšší hned po MDMA (+129%). Pokud se podíváme na nárůst zachyceného množství metamfetaminu přírůstek tvoří +391%.¹⁹

Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha. 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s. 53.

¹⁹ Periodikum EMCDDA. *Evropská zpráva o drogách – Trendy a vývoj 2022* [online], Lucembursko, Úřad pro publikace Evropské unie, 2022. Dostupné z <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/14644/20222419_TDAT22001CSN_PDF.pdf>. ISBN 978-92-9497-745-8.

3. Výroba metamfetaminu a prekurzory

3.1. Nejvýznamnější prekurzory drog

Jedná se o látky uvedené na seznamu prekurzorů drog.

3.1.2. Efedrin

Nejstarší nález zrn chvojníku v irácké jeskyni Šanidár se datuje do období 60 000 let před naším letopočtem. Na známých indických gandhárských reliéfech je zobrazen chvojník v blízkosti Buddhy. V Číně se prvenství jeho objevu připisuje legendárnímu císaři Šen-nungovi už ve 3. tisíciletí př. n. l. Ve 20. letech 20. století izoloval K. K. Chen čistý efedrin z chvojníku. Brzy začal být lékaři předepisován na úlevu ucpanému nosu a k uvolnění průdušek. Po sérii úmrtí spojených s užíváním efedrinu však byl v různých zemích světa zakázán.²⁰ Jiné zdroje jej popisují následovně. Jedná se o Alkaloid, který byl původně objeven v rostlině Ephedra v r.1887 Nagaiem a v roce 1920 byl poprvé získán synteticky. Postupem času syntetický efedrin nahradil přírodní alkaloid. Jeho chemická struktura a farmakologický efekt ukazují podobné efekty jako epinephrin a amfetaminy. Efedrin byl uveden do západní medicíny během 30. let a brzo jej následoval pseudoefedrin a norpseudoefedrin, dva věrně podobné alkaloidy. Od té doby jsou mezi široce dostupnými léky v celém světě. Efedrin je sympatomimetická droga s účinkem na rozšíření bronchů a zúžení cév (účinek bronchodilatorní a vazokonstrikční) prostřednictvím CNS. Používá se na bronchiální astma, k ulehčení nosního přetížení, při alergiích a senné rýmě. Efedrin, pseudoefedrin a norpseudoefedrin jsou obvyklé součásti mnoha léků na předpis ve formě nosních kapek, tabletách a kapslích. Nelékařské užití a zneužívání efedrinu a příbuzných alkaloidů jako stimulujících drog je známé z mnoha zemí po celém světě. Efedrin i pseudoefedrin jsou mezi prekurzory na listině v Úmluvě OSN proti nezákonnému obchodování s narkotickými látkami a psychotropními substancemi z roku 1988. Nejsou tak žádnou novinkou. Norpseudoephedrin je kontrolovaná psychotropní látka v oddíle III. Úmluvy OSN o psychotropních látkách z r.1971²¹. Z pohledu

²⁰ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Efedrin* [online]. Dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Efedrin>>

²¹ Drogy-info.cz: informační portál o ilegálních a legálních drogách. *Glosář pojmů* [online] Dostupné z<<https://www.drogy-info.cz/publikace/glosar/?g=88>>.

suroviny zneužívané ro výrobu metamfetaminu je efedrin velmi oblíbený a známý, nejčastěji se využívá izolace efedrinu z běžně dostupných léčiv obsahujících PSE.

3.1.3. Pseudoefedrin (PSE)

Pseudoefedrin je pravotočivý stereoizomer efedrinu. Medicínsky se začal v našich končinách používat od 30. let minulého století, především v léčbě rýmy, otoků nosní sliznice obecně a také k uvolnění Eustachovy trubice, kde stejně jako v nosní sliznici díky ovlivnění hladkého svalstva tepének působí splasknutí otoku výstelky trubice a tím její zprůchodnění.²² Na rozdíl od efedrinu má pseudoefedrin méně nežádoucích účinků na srdce a centrální nervovou soustavu a nevzniká po něm tak výrazné reaktivní překrvení sliznic. Ale i tak může mít nežádoucí účinky – zejména je-li podán systémově (např. jako tableta), může zrychlit srdeční činnost, zvýšit krevní tlak, znesnadnit spánek, či dokonce vyvolat halucinace.²³ Pseudoefedrin se svými farmakologickými vlastnostmi podobá efedrinu, má také výrazný stimulační efekt na CNS. Má tedy nižší riziko zneužívání než efedrin a je mnohem častěji používán k léčbě nachlazení.²⁴ V rámci projektu CO3DIL bylo provedeno dotazníkové šetření mezi partnerskými státy zaměřené na ustanovení léčiv, která jsou primárně zneužívána jako zdroj PSE pro výrobu metamfetaminu. Odpovědi reflektují situaci na celém území daného státu. Výsledky byly zpracovány do tabulky č. 1 viz přílohová část této práce.²⁵ Kolik PSE se dá získat z daného druhu léčiva demonstruje tabulka č. 2 viz přílohová část této práce.²⁶

²²Substitucni-lecba.cz, informační portál. Pseudoefedrin cukr a bič [online]. Dostupné z<<https://www.substitucni-lecba.cz/novinky/pseudoefedrin-cukr-i-bic-163>>. ISSN 1804-0799.

²³ Substitucni-lecba.cz, informační portál. *Tep srdce v rytmu pseudoefedrinu* [online]. Dostupné z<<https://www.substitucni-lecba.cz/novinky/pseudoefedrin-cukr-i-bic-163>>. ISSN 1804-0799.

²⁴ Drogy-info.cz, informační portál o ilegálních a legálních drogách. *Glosář pojmů* [online]. Dostupné z<<https://www.drogy-info.cz/publikace/glosar/?g=88>>

Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol., Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773 - CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha, 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s. 54.

²⁶ Kolektiv autorů NPC SKPV PČR a KÚ. *Příručka pro kriminalisty po linii toxí. Nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu a indoor pěstírny konopí*. 2.aktualizované vydání, Praha 2019. Dostupné u: NPC SKPV PČR a KÚ, CPJ GŘC CS ČR, s. 61.

Kolik surovin je potřeno k získání 1 kg metamfetaminu z léčiva obsahující PSE demonstruje tabulka č. 3.²⁷

3.1.4. BMK

Benzyl–methyl-ke-ton, látka jinak známá jako: FENYL-2-PROPANON, P-2-P, Fenylaceton, je organická sloučenina s chemickým vzorcem C₆H₅CH₂COCH₃. Jedná se o bezbarvý olej rozpustný v organických rozpouštědlech.²⁸ Jedná se o látku s charakteristickým silným zápachem, která se používá v chemickém a farmaceutickém průmyslu.²⁹ V České republice není výroba metamfetaminu za použití BMK příliš populární.

3.1.5. Červený fosfor

Červený fosfor je amorfnní látka (látka v pevném skupenství, která nemá pravidelnou strukturu) načervenalé barvy. Vzniká zahříváním bílého fosforu na teplotu 270 až 300 °C v inertní atmosféře nebo působením slunečního světla na bílý fosfor. Je tvořen amorfnní sítí, dalším zahříváním může dojít ke krystalizaci. Na rozdíl od bílého fosforu je na vzduchu stabilní až do teploty 240 °C. Tvoří několik amorfnních i krystalických forem. Je špatně rozpustný ve vodě a běžných organických rozpouštědlech. Na rozdíl od bílého fosforu není rozpustný v sirouhlíku. Červený fosfor se používá jako velice účinný zpomalovač hoření, především v polymerech (polyamidech, epoxidových pryskyřicích nebo polyurethanech). Potlačování hoření je založeno na tvorbě polyfosforečnných kyselin. Ty společně s organickým materiálem tvoří při hoření saze, které brání rozšiřování plamenů. V chemii se občas používá jako redukční činidlo. Například v přítomnosti stopového množství jódu jako katalyzátoru je schopen redukovat chloresulfáty na thioly. Používá se v zápalkách, kde je zapalí v kontaktu s chlorečnanem draselným.³⁰ Z trestně

²⁷ kpt. Mgr. Bc. Veronika Šigutová, pplk. Mgr. Petr Šimek, plk. Mgr. Miroslav Hrachovec a kol., Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU, vydáno v rámci projektu 822773 - CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories), Praha 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR. s.60.

²⁸ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Fenylaceton* [online], dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Fenylaceton>>.

²⁹Wikipedia.org otevřená encyklopedie *Fenylaceton* [online], dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Ph%C3%A9nylac%C3%A9tone>>

³⁰ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Modifikace fosforu* [online]. Dostupné z<https://cs.wikipedia.org/wiki/Alotropick%C3%A9_modifikace_fosforu>.

právního hlediska hraje červený fosfor důležitou roli při zajišťování stop. A to zejména k určení možného objemu výroby, které jsou pachatelé schopni.

3.1.6.Aceton

Aceton je pojmenování pro propan-2-on, nebo též dimethylketon. Charakteristickou skupinou je karbonyl. Jedná se o bezbarvou kapalinu specifického zápachu, hořlavou, s vodou neomezeně mísitelnou. Směs par acetonu s kyslíkem je výbušná. Používá se jako rozpouštědlo organických látek, v chemickém průmyslu.³¹

3.1.7. Kyselina chlorovodíková

Taktéž označovaná jako kyselina solná je lidstvem nejvíce využívanou kyselinou. Jedná se vodný roztok plynného chlorovodíku těkavé povahy. Kyselina chlorovodíková je bezbarvá. Průmyslově nejčastěji používaná kyselina chlorovodíková je 31% vodný roztok chlorovodíku. Méně obvyklá je 38% kyselina, v této koncentraci má největší kyselost, je tedy nejúčinnější a nejnebezpečnější. Používá se v průmyslu, geologii a paleontologii (používá k detekci vápence (CaCO_3), protože při jeho rozpouštění uvolňuje množství oxidu uhličitého a šumí), čištění bazénů od vodního kamene, její výpary také způsobují rychlou korozi kovů vyskytujících se na místě.³² K výrobě metamfetaminu se používá nejčastěji její 36 % forma, je tak také jednou z příčin zvýšeného nebezpečí výbuchu ve varnách metamfetaminu.

3.1.8. Toluén

Toluén, jinak řečeno methylbenzen je čirá, ve vodě nerozpustná těkavá kapalina, jejíž páry tvoří se vzduchem třaskavou směs. Jedná se o zdraví nebezpečnou látku používanou v chemickém průmyslu, k výrobě výbušnin, k plnění teploměrů, k ředění barev a laků. Je také často zneužíván uživateli návykových látek pro jeho narkotické vlastnosti.³³

³¹ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. Aceton [online]. Dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Aceton> >.

³² Wikipedia.org otevřená encyklopedie. Kyselina chlorovodíková [online]. Dostupné z<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kyselina_chlorovod%C3%ADkov%C3%A1 >

³³ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. Toluén [online]. Dostupné z < Toluén – Wikipedie (wikipedia.org)>.

3.2. Ostatní látky používané k výrobě metamfetaminu

Jedná se o látky neuvedené na seznamu prekurzorů drog.

3.2.1. Jód

Jód je prvek ze skupiny halogenů, tvořen tmavě fialovými destičkovitými krystalky. Je důležitým biogenním prvkem, jehož přítomnost v potravě je nezbytná pro správný vývoj organismu. Používá se nejčastěji ve zdravotnictví, potravinářství a chemickém průmyslu.³⁴

3.2.2. Hydroxid sodný

Hydroxid sodný (NaOH), je silně zásaditá anorganická sloučenina. V čistém stavu je to pevná bílá látka ve formě malých perliček, peciček, lístečků nebo granulí. Je též znám pod názvy natron nebo louh sodný. Používá se v potravinářském průmyslu, kde je označován kódem E 524 a slouží ke zpracování tuků a olejů, případně jako desinfekční činidlo pro nástroje. V chemickém průmyslu slouží například k výrobě mýdel a dalších povrchově aktivních látek, dále se používá v textilním průmyslu, v průmyslu celulózy a papíru, v hutnictví, ve vodárenství při úpravách pitné vody. Jedná se o látku s širokým spektrem použití.³⁵

3.2.3. Technický benzin

Technický benzin je čirá průhledná kapalina. Používá se nejčastěji jako odmašťovač k čištění kovových předmětů a textilií. Dále se dá využít k ředění nátěrových barev nebo do zapalovačů.³⁶

3.2.4. Kyselina fosforečná

Kyselina fosforečná je trojsytná kyselina, správně by se tedy měla nazývat kyselina trihydrogenfosforečná, popřípadě kyselina orthofosforečná. Za normálních podmínek ji tvoří bezbarvé, tvrdé, kosočtvercové, hygroskopické krystalky, jejich rozpouštěním ve vodě vzniká 85% roztok. Kyselina fosforečná se používá při zpracování ropy a při úpravě kovů. Využívá se také při výrobě nealkoholických nápojů obecně v chemickém potravinářském průmyslu (označení

³⁴ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Jód* [online]. Dostupné z <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Jod>>.

³⁵ Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Hydroxid sodný* [online]. Dostupné z <Hydroxid sodný – Wikipedie (wikipedia.org)>.

³⁶ ObchodProDilnu.cz internetový portál obchodu, *podrobný popis produktu technický benzin* [online]. Dostupné z <<https://www.obchodprodilnu.cz/benzin-technicky-0246.html>>.

E338; obsahuje ji například Coca-Cola) a dále například při výrobě zubních tmelů.³⁷

3.3 Nejčastější způsoby výroby metamfetaminu

Nejčastěji se využívá izolace efedrinu z běžně dostupných léčiv obsahujících pseudoefedrin. Efedrin se od metamfetaminu liší přítomností hydroxylové skupiny na α – uhlíku. Tuto skupinu je tedy nutno z molekuly efedrinu odstranit. K tomuto lze využít řadu chemických reakcí, lišících se zejména v dostupnosti potřebných chemikálií a zařízení.³⁸ Mezi nejčastější patří tzv. Česká cesta, Moskevská cesta a další. Některé z nich si následovně blíže představíme. Jako velký problém v souvislosti s výrobou/produkcí metamfetaminu se také ukazuje nelegální odkládání odpadů, vypouštění chemikálií do kanalizace atd., s čímž se pojí rizika pro životní prostředí, zdravotní rizika pro populaci a v návaznosti na to pak vysoké náklady na odstraňování způsobených škod. Jednotlivým způsobům výroby se autorka věnuje v přílohové části této práce, příloha č. 1 způsoby výroby metamfetaminu.

³⁷ Multimediaexpo.cz internetová encyklopedie. *Kyselina fosforečná* [online]. Dostupné z < http://www.multimediaexpo.cz/mmecz/index.php/Kyselina_fosfore%C4%8Dn%C3%A1>.

³⁸ Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol., Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773 - CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha, 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR s. 55.

4. Trhy a obchodování s metamfetaminem

Obchodování a nakládání s omamnými a psychotropními látkami a prekurzory je možné pouze s patřičným povolením /licencí ministerstva zdravotnictví (jinak řečeno v souladu s platnou legislativou – zákon č. 272/2013 sb. o prekurzorech drog, zákon č. 167/1998 sb. o návykových látkách, nařízení vlády č. 463/2013 sb. nařízení vlády o seznamech návykových látek, nařízení vlády č. 458/2013 sb. o seznamu výchozích a pomocných látek a o jejich ročních množstevních limitech, v aktuálních zněních). Legislativní rámec a udělování povolení pro nakládání a obchodování s OPL a jejich prekurzory zaštiťuje Inspektorát omamných a psychotropních látek Ministerstva zdravotnictví. Jinak se jedná o nelegální trestnou činnost postihovanou příslušným zákonem, zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (nejčastěji §283-287 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.). Této trestné činnosti se také jinak říká primární drogové trestné činy /primární drogová trestná činnost.

Jak uvádí učebnice kriminologie rozsah primární drogové trestné činnosti tvoří v posledních letech přibližně 2-3%, s narůstající tendencí.³⁹ Podle aktuálních dat výročních zpráv z posledních let se rozsah této kriminality dlouhodobě drží v tomto rozmezí. Což může na první pohled vypadat jako optimistický podíl, nicméně nesmíme zapomínat, jak závažný tento druh trestné činnosti je a jak na sebe váže další trestnou činnost. A to nejen sekundární drogovou trestnou činnost (ohrožení pod vlivem návykové látky, úmyslné ublížení na zdraví, výtržnictví, silniční dopravní nehody), ale i jiné kriminální chování a společensky škodlivé jednání a jevy.

Metamfetamin je jednou ze stálíc drogového světa, který de facto zasahuje do každodenního fungování populace již mnoho let, jak již bylo zmiňováno v úvodu této práce. Ačkoliv by se mohlo zdát, že výroba metamfetaminu není nějak zvlášť náročným procesem a je to tedy lákavá činnost, ne všichni se touží ji věnovat. Často se setkáváme právě pouze s obchodníky (přepravejci / zprostředkovateli)

³⁹ Zeman Petr, JUDr., PhD. Učebnice *KRIMINOLOGIE*. 5. aktualizované vydání. Praha. Woltres Kluwer ČR. 2019. ISBN 979-80-7598-554-5. Kapitola XVI, s. 383.

ať již s touto substancí jako takovou, nebo s prekurzory k její výrobě. Jedná se často o velmi dobře organizovaný a konspirativně zabezpečený business. Nemusí se nutně jednat o primární činnost organizované skupiny, není novinkou že obchod s drogami a prekurzory drog (případně i pre - prekurzory) také často slouží jako poměrně spolehlivý a rychlý zdroj příjmů k financování vlastního zájmu organizované zločinecké skupiny, například obchodu se zbraněmi, nebo terorismu (Orientační cena za 1 kilogram metamfetaminu je podle operativních poznatků: 15.500 EUR – Nizozemí, 21.100 EUR – Česká republika, 30.000 EUR – Rakousko, 31.250 EUR – Německo, 42.500 EUR – Slovensko. V České republice se velkoobchodní cena za metamfetamin vyrobený tzv. „českou cestou“ z pseudoefedrinu pohybuje kolem 550.000 Kč/1 kg, metamfetamin vyrobený z BMK kolem 450.000 Kč/1 kg. S čistým pseudoefedrinem se v současnosti neobchoduje, obchoduje se především s léky s obsahem pseudoefedrinu, cena se pohybuje kolem 50.000 Kč/1 kg. V rámci pouličního prodeje se metamfetamin prodává za zhruba 600 – 1.200 Kč/1 g, podle čistoty / teritoria / zákazníka. Červený fosfor lze pořídit za zhruba 1.800 Kč/1 kg – tento údaj je průměr legální ceny od legálních prodejců.).

Pokud si rozebereme pojem obchodování na jednotlivé jeho druhy naskýtá se nám hned několik druhů obchodu. A to jsou zejména: export, import a tranzit, dále pak intrakomunitární prodeje (ty ale nejsou předmětem této práce). V posledních letech je také velkým trendem nejen export surovin a substancí ale i producentů tzv. „vaříčů“ s trochou nadsázky by se dalo říct, že se jedná o nový druh obchodu s lidmi (pokud takto cestují nedobrovolně), nebo drogové turistiky (pokud se tomuto věnují z vlastní vůle). Drogový trh také již není založen pouze na zločineckých strukturách, ale s rozvojem sociálních sítí a internetu (s tím souvisejícím rozvojem dark a deep netu) se i on adaptuje na nové trendy a také dění ve společnosti.

V posledních letech je běžný model tzv. bezkontaktního obchodu, kdy je „zákazníkovi“ zboží doručeno až domů (nejčastěji prostřednictvím zásilkových služeb). Teno typ obchodu zaznamenal velký vzestup a rozmach zejména v období pandemie onemocnění Covid 19 a je velmi populárním a zdokonalujícím se dodnes. Modifikaci můžeme spatřit také v adaptaci trhu na možnost využívání

kryptoměn. Vzhledem k omezení pohybu a jiným restrikcím během této pandemie také opět vzrostla obliba kontejnerové zejména lodní přepravy a její zneužívání pro pašování kontrabandu různých druhů, metamfetamin nevyjímaje. Pohyb zboží – substancí i surovin a lidí se zpravidla odehrává po již osvědčených tak nových trasách na ty nejaktuálnější se autorka zaměřuje v následující části práce.

4.1. Trasy obchodování s metamfetaminem

Metamfetamin je v evropských zeměpisných šířkách importním i exportním artiklem. Jedná se o malé zásilky, které jsou přepravovány většinou expresními přepravními službami (poštou), ale i velkoobjemové zásilky přepravované převážně v kontejnerové dopravě ať už námořní nebo silniční cestou. Situaci v lodní dopravě demonstruje obrázek č. 2 v přílohové části této práce.

4.1.1. Západní kokainová cesta

Nejčastěji využívaná pro metamfetamin pocházející z mexické produkce. Je založena na principu dodání substance do velkých přístavů napříč Západní Evropou a další distribuci z přístavu do vnitrozemí.

4.1.2. Balkánská trasa

Za tzv. Balkánskou cestu označujeme trasu vedoucí z Turecka přes Bulharsko, země bývalé Jugoslávie (Kosovo, Srbsko, Černá Hora, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Chorvatsko, Slovinsko), dále do evropské unie. V současné době hlavním producentem zboží putujícího po této trase je Afghánistán.

4.1.3. Jižní / Středomořská cesta

Za tzv. Jižní nebo jinak řečeno Středomořskou cestu označujeme trasu začínající ve středomořských přístavech EU. Jedná se zejména o přístavy nacházející se v Chorvatsku, Řecku, Španělsku a Itálii.

4.1.4. Vývozní trasy

Aktuálně se používají zejména pro export do Japonska, Austrálie, Nového Zélandu. Zejména v Japonsku je cena za gram metamfetaminu velmi vysoká. Využívá se především odeslání z velkých evropských přístavů, buď přímo nebo přes tzv. lomené trasy přes Čínu a Asijské země. Většinou se jedná o sofistikované ukrytí substance v nákladu např. v silničním válci, nebo dutých profilech.

4.1.5. Ruská trasa

Za Ruskou trasu označujeme cestu z Afghánistánu přes Ruskou federaci a dále pak přes Ukrajinu, či Bělorusko, nebo Pobaltské republiky.

4.2. Způsoby přepravy (pašování)

Od dob pašování ve vycházkových holích přes státní hranice jsme již daleko, změnila se společnost i doba, trend pašování však stále zůstává. Od vycházkových holí se dnešní pašeráci liší opravdu diametrálně, lidští kurýři a tajné úkryty v zavazadlech, případně tajné schránky v dopravních prostředcích všech druhů v poslední době jednoznačně předčí tzv. velkoobjemové pašování. Pod pojmem velkoobjemové pašování je nutno si představit specifické způsoby ukrývání kontrabandu ve velkoobjemových kontejnerech (nejčastěji dvaceti a čtyřiceti stopé) používaných zejména pro lodní a vlakovou přepravu. Samotná konspirace kontrabandu se odvíjí zejména od legálního zboží nacházejícího se v předmětném kontejneru. Podle toho se obvykle pašeráci rozhodnou, zda použijí například speciálně vyrobenou schránku připomínající legálně dovážené zboží (byla zaznamenána například schránka připomínající banán), nebo balíčky s kontrabandem uloží do některé z vrstvy zboží volně (avšak tak aby ke svému „zboží“ měli rychlý přístup), nebo kontraband uloží do cestovních tašek na kraj kontejneru a při první možné bezpečné příležitosti tašky z kontejneru vyjmou (metoda RIP OFF). Dále nesmíme opomíjet stále vysokou oblíbenost zneužívání poštovních zásilek, která od rozmachu pandemie onemocnění Covid 19 a následných restrikcí, ukázala adaptabilitu a vynalézavost některých zájmových osob, kdy se takto doručují zejména produkty obchodované na Darknetu a sociálních sítích. Výjimkou nejsou drogy v ochranných pomůckách (rouškách), nebo elektronických spotřebičích (deklarováno např. jako použitý fritovací hrnec / rýžovar atd.).

4.3. Aktuální hrozby určující vývoj trendů

Za aktuální hrozby považujeme zejména nové dodavatele na trhu, ale bude také zajímavé sledovat, jak do budoucna drogové trhy ovlivní konflikt na Ukrajině. Dále také stále vzrůstající trend záchytů v Turecku, kde dlouhodobě záchyty syntetických drog převyšují součet všech záchytů ve všech zemích EU dohromady. Již podle zprávy o drogových trzích v EU z roku 2019 je Evropa

významným tranzitním teritoriím přepravy drog, současně zde také probíhá nelegální produkce OPL. Distribuci syntetických drog umožňuje mezinárodní síť mezi organizovanými skupinami. Například vývoz amfetaminu a metamfetaminu do států mimo EU jako je Turecko a Střední východ. Také se přes Evropu tranzituje metamfetamin vyráběný v Africe a na Středním Východě a v Mexiku na lukrativní trhy v Asii a Oceánii.⁴⁰ Mexiko – mexické organizované skupiny tzv. „kartely“ se v současné době nezaměřují na Evropu pouze jako území pro průvoz (tranzit) svého zboží, ale i jako území pro svou expanzi a nové odbytiště svého zboží. Dalším novým dodavatelem na trhu s velkým potenciálem je Afghánistán, kde se po odchodu spojeneckých sil zásadně změnila nejen politická situace. Těmto dvěma „nováčkům“ se bude autorka blíže věnovat v následující části práce společně s dalšími významnými hrozbami. V neposlední řadě také nesmíme brát na lehkou váhu neustálý rozvoj darknetu a s tím související zdokonalování a globalizaci pachatelů pod záštitou právě zmíněného online prostředí. Plk. Mgr. Aleš Gorčík situaci komplexně shrnuje ve svém článku následovně: *„K nejdůležitějším zdrojům metamfetaminu v Evropě aktuálně patří metamfetamin vyráběný mexickými zločineckými skupinami v profesionálních laboratořích, především v Nizozemském království a v Belgii dále pak velkokapacitní pašování stokilových a v některých případech i tunových zásilek v kontejnerové lodní přepravě z Mexika přes jižní přístavy do Evropy. Vzpomeňte na nedávný historicky největší záchyt metamfetaminu ve slovenské Nitře (OP Pontón), kde bylo v konstrukční dutině železných traverz finanční správou zajištěno 1,5 t metamfetaminu. Poptávka po droze se v Evropě dramaticky zvyšuje, do hry o strategické odběratele vstoupily také metamfetaminové dodávky původem z Afghánistánu, které se k nám ale i dál na západ dostávají v kamionové přepravě, především v iránských, tureckých a některých unijních státech registrovaných kamionech. Současně zaznamenáváme trend tzv. „vývozu mozků“, kdy asijsí „kuchaři“ metamfetaminu vyjíždějí z České republiky především do Polska, Slovenska, Německa a Nizozemska, kde pod vidinou daleko nižšího trestu odnětí*

⁴⁰ Periodikum EMCDDA a EUROPOL. *EU Drug Markets Report 2019* [online], Lucembursko. Úřad pro publikace Evropské unie. 2019. Dostupné z<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/12078/20192630_TD0319332ENN_PDf.pdf>. ISBN: 978-92-9497-422-8.

svobody v případě odhalení nerušeně produkují požadované objednávky. Na Německo-Nizozemské hranici bují také hon na chemické odpady, které sem producenti ve velkém vyvážejí v dodávkových automobilech a po přestupu hranice většinou v okolních lesích tyto chemické nepotřebné látky „ekologicky“ likvidují pouhým zapálením automobilu. S kontaminací půdy a vodních zdrojů si těžkou hlavu nedělají. Organizované zločinecké skupiny, které jsou zapojeny do výroby, obchodu a pašování metamfetaminu zneužívají volného pohybu osob a zboží v rámci schengenského prostoru, přičemž pachatelé působí na území více států a společně koordinují svou nelegální činnost a rostoucí mírou konspirace. Do výrobních procesů vstupují stále nové „chemické speciality“ původem především z Číny a Indie, svým složením a využitím podobné současným prekurzorům drog. Naši Ruzyňští kolegové a kolegyně hrají nezastupitelnou úlohu v rámci zadržování a nepropouštění těchto k legálním účelům nepoužitelných látek do volného oběhu. Ve střední Evropě dochází při výrobě metamfetaminu ke zneužívání Červeného fosforu a léků s obsahem pseudoefedrinu i celé řady dalších chemických látek dle zvolené metody výroby“.⁴¹

4.3.1. Afghánistán

Země tzv. „Zlatého pŕlměsíce“ známá především pro produkci opia, opiového máku a heroinu. Z analýz prováděných EMCDDA a OSN-Úřad spojených národů pro drogy a kriminalitu (UNODOC) v posledních letech zejména pak dle informací dostupných z roku 2020 je patrné že zde vzrůstá výroba metamfetaminu. Nasvědčuje tomu fakt, že v roce 2019 bylo zničeno během jedné operace 68 laboratoří na výrobu metamfetaminu. Za měsíc únor roku 2020 bylo zadrženo 100 kg metamfetaminu a v září 2020 bylo na pákistánské hranici s Afghánistánem zadrženo více než 6 tun jódu, který se používá při výrobě metamfetaminu. V říjnu 2020 bylo lodí královského námořnictva zadrženo v Arabském moři 455 kg metamfetaminu a v měsíci listopad roku 2020 bylo v indickém oceánu zadrženo 450 kg metamfetaminu. Látka efedrin je získávána pomocí extrakce z rostliny chvojník (ephedrea, ephedra), která se vyskytuje na území Afghánistánu.⁴²

⁴¹ Gorčík Aleš, plk., Mgr., Odborný časopis Celní správy České republiky *Clo&Douane. Jihoamerický metamfetamin*. Prosinec 2021.[cit.27.12.2022]. ISSN 0323-0023. s. 8-9.

⁴² David Mansfield a kol., Zpráva EMCDDA - *EU4MD SPECIAL REPORT Emerging evidence of Afghanistan's role as a producer and supplier of ephedrine and methamphetamine* [online], Lucembursko: úřad pro publikace Evropské unie, 2020. Dostupné

Chvojník roste v hornatých oblastech s nadmořskou výškou přes 2 500 metrů, což kontrastuje s mákem, ten lze pěstovat ve všech částech země, kde je možné zemědělství. S jejím využitím po roce 2015 Afghánistán umisťuje na mezinárodní i domácí trh daleko levnější metamfetamin, než třeba íránská produkce (15 dolarů versus 30 až 40 centů).⁴³ Během roku 2020 bylo zjištěno 329 lokací, kde docházelo k extrakci efedrinu právě z rostliny chvojník. Produkce efedrinu v Afghánistánu je odhadována na možných až 98 tun za měsíc. Z tohoto množství lze přibližně vyprodukovat 65 tun metamfetaminu. Jsou již zaznamenány případy, kdy vyprodukovaný metamfetamin v Afghánistánu byl zadržen během dopravy z Íránu na území Austrálie.⁴⁴ Jak vyplívá z těchto analýz metamfetamin produkovaný v Afghánistánu má nejčastěji podobu bílých / bezbarvých velkých krystalů (viz obrázek č.3). K jeho produkci je používána metoda podobná nám známé Nagaiho metodě. Kvalita „zboží“ je však proměnlivá v závislosti na tom kdo jej připravoval tzv. „vařil“. Například, někteří nezkušení producenti vyrábějí metamfetamin pouze pro domácí trh pomocí alternativy chemikálie, jako je motorová nafta místo drahého toluenu, nebo méně kvalitní jód a xylen. Domácí produkt se prodává za 178 EUR (210 USD) za 1kg, zatímco vývozní jakostní produkt stojí 258 EUR (305 USD) za 1kg⁴⁵. Jiné zdroje popisují situaci následovně: Ekonomika nelegálních drog je v rámci Afghánistánu, ale i v mezinárodním měřítku, vnímána jako stále složitější. Vysoká regionální a globální poptávka, spojená s nasyceným trhem s opiáty, otevírá prostor pro další alternativy, jakými je metamfetamin, konopí/hašiš a syntetické drogy. Domácí producenti

z<<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13410/emcdda-methamphetamine-in-Afghanistan-report.pdf>>. ISBN: 978-92-9497-556-0.

⁴³ Krulík Oldřich doc., Mgr., Ph.D., Bohman Martin, plk., Ph.D., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*, vydání 1/2022, ISSN 1211-8834, s.38-46.

⁴⁴ David Mansfield a kol., Zpráva EMCDDA - *EU4MD SPECIAL REPORT Emerging evidence of Afghanistan's role as a producer and supplier of ephedrine and methamphetamine* [online], Lucembursko: úřad pro publikace Evropské unie, 2020.Dostupné z<<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13410/emcdda-methamphetamine-in-Afghanistan-report.pdf>>. ISBN: 978-92-9497-556-0.

⁴⁵ David Mansfield a kol., Zpráva EMCDDA - *EU4MD SPECIAL REPORT Emerging evidence of Afghanistan's role as a producer and supplier of ephedrine and methamphetamine* [online], Lucembursko: úřad pro publikace Evropské unie, 2020.Dostupné z<<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13410/emcdda-methamphetamine-in-Afghanistan-report.pdf>>. ISBN: 978-92-9497-556-0.

v Afghánistánu situaci vnímají do značné míry tak, že Tálibán se sice vyslovil prakticky proti všem druhům nelegálních drog, ale patrně je nebude potírat „všechny najednou“. Proto pěstitelé-výrobci a distributoři rozšiřují nabídku, aby v jejím rámci mohli své portfolio modifikovat směrem, kde budou právě represe nejméně citelné. Tálibán není jednolitě hnutí, v různých částech země vystupuje odlišně. Konkrétně metamfetamin byl zjištěn spolu s heroinem na řadě tržišť. To naznačuje, že konkrétně obchodování s těmito dvěma drogami mohou provádět stejné sítě. Asi 3 tuny „krystalu“ celkem se dnes denně vyrábí ve více než 500 provizorních „továrnách“. Afghánistán umísťuje na mezinárodní i domácí trh daleko levnější metamfetamin, než třeba íránská produkce (15 dolarů versus 30 až 40 centů). Afghánistán také produkuje metamfetamin za zlomek ceny produkce oproti jihovýchodní Asii, ale ve srovnatelné kvalitě. Chemikálie používané při výrobě pervitinu, včetně jódu, červeného fosforu a kyseliny sírové, jsou v zemi snadno dostupné. Afghánští výrobci drog produkují metamfetamin často v primitivních podmínkách (postačí jednoduché kuchyňské nádoby a plynový hořák). V závislosti na kvalitě rostliny její na produkci kilogramu efedrinu zapotřebí nanejvýš 270 kg chvojníku. Tálibán situaci záhy podchytil a chvojník před několika lety zdanil – a v poslední době i, alespoň slovně, zakázal sklízet. Zákaz přišel však až v době, kdy byly rostliny již sklizeny. Fungování laboratoří na výrobu metamfetaminu, které tuto sklizeň využívají, Tálibán údajně toleruje. I tak napětí na „trhu“ vede k tomu, že se velkoobchodní cena afghánského metamfetaminu zdvojnásobila (stále je ale velmi nízká). Trh s metamfetaminem zažívá globální nárůst poptávky, zejména z prostoru Jihovýchodní Asie a Severní Ameriky. Metamfetamin pocházející z Afghánistánu byl v letech 2019 až 2021 hlášen nejen v sousedním Íránu, Pákistánu, Střední Asii a Zakavkazsku (Ázerbájdžán, Kyrgyzstán a Tádžikistán), ale i ve střední a západní Evropě (ve výstupech Organizace spojených národů je výslovně zmíněna Česká republika a Francie), Jihovýchodní Asii (Indonésie), Jižní Asii (Srí Lanka) a Austrálii. I některé země v Africe také ohlásily metamfetamin pocházející z jihozápadní Asie, který by rovněž mohl pocházet z Afghánistánu. Rychle se vyvíjející trh syntetických drog v Ruské federaci a Střední Asii může v Afghánistánu vytvořit také podmínky pro výrobu

jiných syntetických drog.⁴⁶ V závěru zde autoři hodnotí situaci následovně: „V kontextu aktuálních zjištění vzbuzuje vývoj v Afghánistánu, tedy země, jejíž destabilizace vzbuzuje značné obavy. Ať se bude rámcová bezpečnostní situace v Afghánistánu vyvíjet jakkoli, stěžejní hráči, včetně hnutí Tálibán, se zřejmě omezí na snahy o ovlivňování politického vedení teritoria, a boj s produkcí drog zůstane na okraji jejich zájmu. To je v konečném důsledku nedobrá zpráva pro Evropu, včetně České republiky“.⁴⁷ Dle názoru autorky není radno tuto situaci podceňovat a musí souhlasit s názorem autorů Krulíka a Bohmana, zejména v tom, že boj s produkcí drog nebude hlavní prioritou Tálibánu. Naopak by ji nepřekvapovalo, zejména v kontextu k dlouhodobě špatné sociální a ekonomické situaci panující v této zemi, kdyby byla produkce metamfetaminu běžnou součástí afghánského hospodářství. Je alarmující jaké množství substance je schopen Afghánistán vyprodukovat. Dle názoru autorky se jednoznačně jedná o novou bezpečnostní hrozbu nejen pro Evropu.

4.3.2. Mexiko

Předpokládá se, že rozsáhlé pašování metamfetaminu z Mexika do EU (s největší pravděpodobností v tranzitu na trhy mimo EU) je z velké části založeno na ukrývání v obsahu legálního deklarovaného zboží, přepravovaného v námořních přepravních kontejnerech (viz již zmiňovaná operace PONTON, které se bude autorka dále podrobněji věnovat). Několik případů prokázalo, jak daleko budou zločinecké sítě zacházet s pašováním velkého množství metamfetaminu. Například v roce 2020 španělské orgány činné v trestním řízení zajistily 752 kilogramů metamfetaminu ze dvou velkých bloků mramoru dovezeného z Mexika. Droga byla umístěna v plastových trubkách vložených do válcových dutin vyrobených v 25tunových mramorových blocích, z nichž 28 bylo dovezeno, 26 bez ukrytí drogy. Vytvoření legálních obchodních struktur je klíčovým faktorem pro umožnění ukrývání drog v takto legitimních nákladech.⁴⁸

⁴⁶ Krulík Oldřich doc., Mgr., Ph.D., Bohman Martin, plk., Ph.D., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*, vydání 1/2022, ISSN 1211-8834, s.38-46.

⁴⁷ Krulík Oldřich doc., Mgr., Ph.D., Bohman Martin, plk., Ph.D., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*, vydání 1/2022. [28.12.2022]. ISSN 1211-8834, s.38-46.

⁴⁸ Webový portál EMCDDA. Publikace EMCDDA a EUROPOL. *Evropské drogové trhy, Metamfetamin, Metamfetamin a zločinecké sítě v Evropě – flexibilní, přizpůsobivé a odolné* [online].

4.3.3. Turecko

Turecko, známe asi každý jako zemi takřka „neomezených“ nákupních možností – padělky světoznámých značek za zlomek ceny originálů počínaje drogami rozhodně nekonče. Tato země se však stále častěji začíná potýkat s novým problémem. Jak demonstruje autor článku: *„Na cestě ve východním Turecku, kterou dál do Evropy míří hlavně heroin, se stále častěji objevuje metamfetamin neboli pervitin. „Rok 2020 přinesl enormní nárůst. Turecké úřady během něj zadržely více než čtyři tuny metamfetaminu. Čtyřikrát víc než rok předtím,“ potvrdil investigativní novinář Timur Soykan. Za původem metamfetaminu, který zaplavuje ulice Istanbulu a dalších tureckých měst, je potřeba vydat se na východ. Do země, která byla dosud známá spíš jako světový producent opiátů číslo jedna – do Afghánistánu. Ephedra je výnosnější. Náročnému pěstování máku, ze kterého se opium získává, konkuruje sběr ephedry neboli chvojníku. Z rostliny lze levně a jednoduše získat klíčovou látku potřebnou k výrobě pervitinu. „Dostupnost ephedry a mocenské vakuum dělají z Afghánistánu po opiu také základnu produkce metamfetaminu,“ dodává Soykan. Evropské úřady varují, že dopady levného pervitinu z Afghánistánu už jsou vidět na mezinárodním trhu s drogami. Na fakt, že cestu na západ má prošlapanou, upozorňuje i bývalý velitel protidrogové policejní jednotky v Istanbulu. Dle něj je takzvaná balkánská cesta nejrychlejší, nejlevnější a nejkratší. Trend je patrný i na financích Talibanu. Hnutí sice zdaleka nejvíc peněz inkasuje z daní vybíraných za přepravu legálního zboží, podle studie britského Overseas Development Institute ale v pohraničí na jihozápadě země příjmům z drog vévodí právě pašování metamfetaminu“*.⁴⁹

Dostupné z <https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/methamphetamine/criminal-networks-europe_en>.

⁴⁹ Webový portál české televize, Zpravodajství ČT24. Her. *Afghánci začali vařit pervitin, Taliban chce s drogami skončit*, 05.09.2021 [online],[cit.28.12.2022] dostupné z <<https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/afghanistan/3365350-afghanistan-se-vedle-produkce-opia-zameril-i-na-syntetiku-taliban-chce>>.

4.3.4. Darknet a sociální sítě

„Darknet nelze definovat jednoduchým způsobem. Je možné ho vnímat jako prostor pro obchodování se zbraněmi, drogami, dětskou pornografií či nelegálními sázkami, ale také jako prostor bez regulací, cenzury a státního dohledu. Jednodušeji řečeno jako bezpečný anonymní digitální prostor, na který se zločin postupně nabíjí. Darknet není jen o nelegální nabídce zboží, domov zde dříve našli např. zastánci stahování čehokoliv bez omezení nebo příslušníci různých subkultur. I dnes je možné jej využít pozitivně. Je aktivní tam kde dochází k porušování lidských práv, používá se k ochraně soukromí, nebo zde našly útočiště oběti domácího násilí. To všechno může prostor na internetu obecně označovaný jako Darknet (někdy i nazývaný „temný web“) nabídnout. Darknet funguje jako skrytá vrstva klasického internetu do kterého se dostanete pomocí anonymního připojení skrze šifrované decentralizované sítě komunikující přímo mezi jednotlivými uživateli (peer-to-peer). Požadavky na zobrazení webové stránky, které se normálně odesílají z IP adresy uživatele, jsou v prostředí Darknetu odesílány přes náhodně vybrané uzly (počítače) a uživatel je tak laicky řečeno neviditelný. Přístup k Darknetu umožní řada softwarových systémů, zajišťujících anonymizaci uživatele. Nejoblíbenější jsou např. TOR (The Onion Router) I2P (Invisible Internet Project) nebo Freenet. Asi nejvíce využívaným anonymizačním softwarem, který funguje i na mobilní platformě je TOR. „TOR“ je založen na přeposílání komunikace přes síť serverů zapojených do systému, kde internetové adresy odesílatele a příjemce nejsou obě najednou čitelné v žádném kroku cesty, takže příjemce zná pouze adresu posledního zprostředkujícího stroje (počítače) a není tedy možné určit, kdo s kým komunikuje. Data jsou zasílána od odesílatele šifrovaně a veškerá další komunikace mezi routery je taktéž šifrována (každé spojení jiným klíčem). Každý router má informaci jen o tom, od koho data přijal a kam má přeposlat. Obsah dat nebo jejich zdroj nelze vysledovat. Navíc přístup do této utajené sítě je možný jen pro její uživatele, a zvenčí pro běžné uživatele internetu, je síť bez TORu nepřístupná“.⁵⁰ V souvislosti s drogovým

⁵⁰ Bönish Pavel. Odborný časopis Celní správy České republiky *Clo&Douane*, Darknet – podsvětí internetu. Vydání únor 2020.[cit. 31.12.2022] ISSN 0323-0023. s.10.

obchodem bylo zaznamenáno zvýšení využívání a obliby zejména s nástupem pandemie onemocnění Covid – 19 a rozšíření následných opatření omezujících přeshraniční pohyb. Dlouhodobí uživatelé tohoto virtuálního anonymního tržiště byli často velmi prozíraví a využívali touhu populace po překonání deprese způsobené právě situací během pandemie a vedle drog nabídku podstatně rozšířili i o různé druhy léčiv. „Corona“ jak se přezdívá onemocnění Covid-19, se rychle stala téměř obchodní značkou, a to nejen na trhu s OPL, nejsou žádnou výjimkou nabídky typu: „special COVID-19 offer“ nebo „COVID discount“. Na léčiva pomáhající v případech depresí se též objevovaly značné slevy, kdyby snad některý ze „zákazníků“ pochyboval. Ve většině případů jsou pro tranzit (cestu k odběrateli) zneužívány poštovní společnosti. To se však v určité chvíli ukázalo jako komplikace díky zvýšenému pohybu tzv. prioritního zboží a zejména ochranných pomůcek. Vzhledem k omezeným možnostem přepravy a vyčerpání všech přepravek tak nedostatek přepravních možností začal zvedat ceny OPL. Nebyl dostatek prekurzorů a cena stoupala, trh tak zaznamenal zdražení. S povolením restrikcí a usazením celé situace se však ceny a příliv prekurzorů opět vrací do běžných kolejí. Co nám však pandemie Covid-19 v tomto směru ukázala je okamžitá adaptace drogového trhu na vnější podmínky.⁵¹ V neposlední řadě je nutné zmínit rozmach prodeje drog prostřednictvím sociálních sítí, zejména prostřednictvím uzavřených skupin. Po sjednání obchodu a platbě, pachatel pošle zákazníkovi souřadnice, kde drogu najde. S trochou nadsázky by se dalo říci že se jedná o drogový Geocaching (viz obrázek č.4).⁵²

⁵¹Omasta Adam, kpt., Bc., DiS., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály, služby kriminální policie a vyšetřování, Policie České republiky *Drugs&Forensics Bulletin* NPC. *Adaptace virtuálních tržišť s návykovými látkami na vládní opatření COVID.19*. Vydání 3/2020. ISSN: 1211 – 8834, s. 35-39.

⁵² Frydrych Jakub, brig. gen. PhDr., ředitel NPC SKPV PČR v rozhovoru s Magdalénou Komůrkovou. Webový portál LIDOVKY CZ, 23.11.2021 [online], dostupné z <https://www.lidovky.cz/domov/jakub-frydrych-drogy-se-uz-daji-sehnat-na-socialnich-sitich-pachatele-poslou-souradnice-a-zbozi-nekd.A211123_143215_In_domov_tmr>.

4.3.5. Ukrajina (Válka na Ukrajině)

Ukrajina ležící na křižovatce balkánské a severní trasy obchodování s OPL je jako země s dobře rozvinutou silniční a železniční infrastrukturou často využívána k tranzitu zásilek OPL, od začátku konfliktu s Ruskem v únoru 2022 je zde situace velmi nestabilní. V krátkodobém horizontu se očekává snížení počtu zásilek tranzitovaných přes území Ukrajiny, což může způsobit nárůst využívání jiných vstupních míst nacházejících se v oblasti Černého moře. V roce 2020 byl na Ukrajině údajně odhalen také malý počet laboratoří na výrobu metamfetaminu, což naznačuje, že v zemi přinejmenším do určité míry produkce existuje. A nejedná se tedy pouze o tranzitní zemi. Uživatelé se rovněž podílejí na domácí výrobě metamfetaminu v malém měřítku pro osobní potřebu a na maloobchodním prodeji. Patří sem dva hlavní domácí výrobky z metamfetaminu, které se v regionu vyrábějí a prodávají pod názvy vint a jehličnatý vint. Vint je injekční forma metamfetaminu vyráběná z léků obsahujících efedrin a pseudoefedrin, zatímco jehličnatý vint je metamfetamin připravený z rostliny obsahující efedrin (pravděpodobně *Ephedra vulgaris*), která roste v Gruzii. Není znám žádný důkaz, který by nasvědčoval významnému zapojení organizovaných zločineckých sítí do těchto druhů výrobků, ani není možné se vyjádřit k jejich možnému rozsahu. Vint je forma metamfetaminu vyráběná z léků obsahujících efedrin a pseudoefedrin a byla historicky vyráběna v malém měřítku pro místní trh na jižním Kavkaze. Krystalický metamfetamin je prodáván na fyzickém i internetovém trhu s drogami. Analýza EMCDDA týkající se prodeje drog v roce 2019 ukázala, že prodejci se sídlem v Arménii a na Ukrajině aktivně zařazují na trhy s metamfetaminem provozované na darknetu. Z dostupných údajů by celkově vyplývalo, že metamfetamin, který je dostupný na trzích v regionu, má různou kvalitu v závislosti na použité výrobní metodě a zemi původu. Metamfetamin, s nímž se obchoduje ze sousedních zemí, například z Íránu a východoevropských států, je obecně považován za metamfetamin s vyšší čistotou než vint nebo vinta z jehličnanů vyrobená na Ukrajině.⁵³ Z výše uvedeného vyplývá že Ukrajina je významnou součástí tras

⁵³ Publikace EMCDDA. Regionální report: *Overview of drug markets in the European Neighbourhood Policy-East countries* [online]. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucembursko, 2022. Dostupné z

obchodování s metamfetaminem. Má i vlastní produkci této substance, ta ale není takovou hrozbou jako zapojení Ukrajiny do nelegálního obchodování s OPL, včetně metamfetaminu. Vzhledem k současné politické situaci a destabilizaci všech zavedených systémů nejen nelegálních trhů, lze do budoucna očekávat útlum přepravy přes území Ukrajiny, což může mít za následek hledání nových cest a možností přepravy substancí OPL. Ale i vzhledem k velmi náročné situaci ve které se populace na Ukrajině nachází existují obavy, že bude poptávka po OPL na území Ukrajiny stoupat a stane se tak příležitostí pro expanzi některých dodavatelů OPL – nové odbytiště.

5. Kontrola zaměřená na obchodování s metamfetaminem

Kontrola je prováděna především na základě legislativního rámce jak na mezinárodní – především Evropské a národní úrovni. Součástí legislativního rámce jsou jednotlivé právní předpisy upravující a definující tuto oblast, dále také protidrogová politika představující postoj k drogové problematice a také plány a strategie potírání tohoto druhu kriminality, včetně prevence. V této oblasti se vyskytují orgány jak ze státního případně obdobného sektoru (evropské, mezinárodní) tak ze sektoru soukromého. Kontrolu bychom mohli rozdělit na kontrolu legálního obchodování s OPL a kontrolu nelegálního obchodování s OPL. V intrakomunitárních mezích obchodu je hlavním orgánem dohlízejícím nad zákonností ministerstvo zdravotnictví a jeho inspektorát pro omamné a psychotropní látky – jeho úkolem je vydávání povolení pro nakládání obchodování případně výrobu různých druhů substancí včetně OPL. Tím určuje, kdo má právo s takovými látkami disponovat a za jakých podmínek. Dále pak policie České republiky (zde můžeme zmínit například § 42 zákona č. 273/2008 sb. Zákon o Policii České republiky-zastavení a prohlídka dopravního prostředku). V obchodu s takzvaně třetími zeměmi (země mimo EU) hraje důležitou roli kromě dříve zmíněných i Celní správa České republiky, a to nejen její policejní orgány se specializací na OPL, případně útvary mobilního dohledu, ale i běžný výkon celního řízení (zákonné zmocnění vyplývá také z § 35 zákona č. 17/2012- Zákon O Celní správě České republiky, kde je popisováno oprávnění ke kontrole). Kdy součástí celní kontroly je kontrola dokladová, která představuje první fázi posouzení, zda zboží má potřebné průvodní dokumenty a zda tyto dokumenty již na první pohled nevzbuzují podezření. Informační podporu mu v tomto ohledu mohou poskytnout kromě dokladů, které mu byly předloženy, též vlastní znalosti z výkonu praxe (kam řadíme především obvyklé ceny a hmotnosti zboží, trasy a způsoby přepravy, rizikovost některých druhů zboží / zemí odeslání, případně dodržování legislativních požadavků v oblasti značení některých druhů zboží a další), také informační systémy Celní správy, operativní informace poskytované v rámci spolupráce se specializovanými útvary celní správy i celními orgány jiných států. Na základě kontroly dokladové celník provádějící celní řízení posuzuje, zda bude přistoupeno k fyzické kontrole zboží a jakým způsobem bude tato kontrola zaměřena a provedena. Pokud se zaměříme na kontrolu obchodování

s metamfetaminem z pohledu nelegálního obchodování prim zde budou hrát zejména represivní orgány typu ozbrojených složek s postavením policejního orgánu. A také mezinárodní spolupráce těchto orgánů. Konkrétně se jedná v prostředí České republiky o Policii ČR, některé orgány Celní správy ČR. Tyto mají oprávnění umožňující efektivní kontrolu nad touto oblastí viz výňatek ze zákona o návykových látkách, který upravuje zákonný rámec kontroly, viz. příloha č. 4.

6. Případové studie:

6.1. Rekordní záchyt PMK

„Celníkům z Celního úřadu pro hlavní město Prahu se ve spolupráci s Celní protidrogovou jednotkou Generálního ředitelství cel a Celním úřadem Praha-Ruzyně podařilo zadržet dvě zásilky drogových prekurzorů v celkové hmotnosti tři tun. Loni v prosinci dovezla z Číny spediční firma pro českou obchodní společnost dvě zásilky zboží. U obou bylo v předloženém celním prohlášení uvedeno, že jím je celulóza. Po vyhodnocení předložených dokumentů provedli celníci fyzickou kontrolu obou nákladů a odebrali kontrolní vzorky, které odeslali do Celně technické laboratoře k odborné analýze. Tou bylo zjištěno, že první zásilka zboží o hmotnosti 1 500 kg ve skutečnosti není deklarovaná celulóza, ale chemická látka 3,4-MDP-2-P, tedy methyl glycidate, neboli PMK glycidate. Jedná se o tzv. pre - prekurzor, jenž slouží k nelegální výrobě, prekurzoru drog z kategorie 1 příslušných evropských nařízení, používaný k nelegální výrobě amfetaminů. Odborná expertiza potvrdila, že i druhá zásilka o hmotnosti 1 500 kg neobsahuje deklarovanou celulózou, ale chemickou látku metyl-2-fenylacetoacetát, neboli MAPA. I v tomto případě se jedná o tzv. pre-prekurzor, který slouží k nelegální výrobě BMK, prekurzoru drog z kategorie 1 příslušných evropských nařízení, používaný k nelegální výrobě amfetaminů. Zboží bylo zajištěno, celníci zahájili správní řízení a pokračují v dalším vyšetřování“⁵⁴.

Problematika boje s pre - pre kurzory je velmi náročná, protože neexistuje legislativa, která by umožňovala orgánům činným v trestním řízení efektivně potírat drogovou kriminalitu již v zárodku. A to právě ve fázi kdy látky potřebné k výrobě drog jsou ještě ve fázi pre - pre kurzorů. V tomto případě bylo osudovou chybou pachatelů právě to že se snažili v rámci konspirace zboží vydávat za celulózu. Dopustili se tak porušení celních předpisů a Celní správa mohla okamžitě jednat. Zde se jedná o porušení zákona č. 242/2016 sb. celní zákon,

⁵⁴ Kurková Ivana, nrap. Tisková zpráva CÚ pro hlavní město Prahu, 12.02.2019 [online].[cit. 01.02.2023] Dostupné z< <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-hlavni-mesto-prahu/tiskove-zpravy/2019/Stranky/tri-tuny-chemikalii-byly-deklarovany-jako-dovoz-celulozy.aspx>>.

konkrétně § 47, odstavec 3 písmeno b, kdy za tento přestupek lze uložit pokutu do výše 4 milionů korun a v případech právnických osob a fyzických osob podnikajících též zákaz činnosti. V roce 2019 se tak podařil celníkům ojedinělý záchyt a pravděpodobně taky první v záchyt pre - pre kurzorů v takovém množství v Evropě. Na tomto případě se také ukazuje, jak je důležitá spolupráce všech oddělení uvnitř bezpečnostního sboru, protože velmi často se může stát, že když orgán činný v trestním řízení na pachatele nemůže, lze jej alespoň v potrestat v rámci správního nebo daňového řízení. Pokud by pachatelé deklarovali substanci správně, bylo by teoreticky možné přistoupit k zadržení zboží, s ohledem na jeho výlučný účel použití čímž je výroba BMK a následná výroba aminů v rámci trestního řízení dle § 287 trestního zákoníku – šíření toxikomanie.

6.2. Akce FOSFOROVÁ PRINCEZNA

Příslušníci Odboru pátrání GŘC, se v roce 2017 začali zabývat poznatky týkající se podezřelé osoby Andrei O. a dalších blíže nestanovených osob. Ty měli v období od září 2017 do března 2018 odebrat v pražské prodejně zabývající se prodejem chemických látek 157,75 kg červeného fosforu, 204 kg jódu, 141 l kyselina ortho-fosforečné, 5 l ethylacetátu, 20 l chloroformu, 37 l kyseliny chlorovodíkové, 20 l methanolu, 1 l xylenu, 30 l toluenu, 1 l acetonu, 4 kg hydroxidu sodného. A zároveň nakoupili Petriho misky, baňky, hadičky, teploměry, skleněné trubičky, filtrační archy, nálevky, odměrné lopatky, latexové rukavice a další zboží téhož charakteru. Vše tak svědčilo ve prospěch důvodného podezření, že zboží bude zneužito k výrobě metamfetaminu. V případě využití nakoupených surovin by se mohlo jednat o produkci metamfetaminu v řádu několik stovek kilogramů s předpokladem, že nebude určen pouze pro tuzemský trh. Po zahájení úkonů trestního řízení pro zvlášť závažný zločin bylo v průběhu šetření v souladu s § 8 odstavce 1 trestního řádu přistoupeno policejním orgánem k vyžádání všech daňových dokladů k nákupům podezřelé Andrey O., předmětné doklady poukázaly na několik podezřelých skutečností. Účelem nákupu bylo dle všech prohlášení uvedeno využití do barev, Andrea O. v některých případech udělovala plné moci k nákupu jiným osobám z čehož jedna byla fiktivně smyšlená, nákupy byly hrazeny výlučně hotovostní platbou. Hotovostní platby byly zjevně děleny a plánovány na několik dní s úmyslem obejít zákon číslo 254/2004 Sb. O omezení

plateb v hotovosti, především pak ustanovení § 4 tohoto zákona kdy poskytovatel platby převyšující hodnotu 270 000 Kč, je povinen provést platbu bezhotovostně. Dalším šetřením bylo zjištěno že všechny uvedené osoby realizující uvedené nákupy reálně nevyvíjeli žádnou legální výdělečnou činnost, která by odpovídala nákupní částce 1 157 202 Kč. Andrea O. finančnímu úřadu poskytovala čestné prohlášení, kde uváděla že ze své podnikatelské činnosti nedosáhla žádných zisků. Podezření o využití látek a nástrojů zvyšoval také fakt, že se jedná ve všech případech nakupujících o osoby užívající OPL. Ze strany příslušníků pátrání tak byl vyžádán odborné vyjádření směřující k zjištění kolik metamfetaminu se dá z nakoupených surovin vyrobit. V odborném vyjádření bylo konstatováno že z množství odebraných látek je možné vyrobit výrobní metodou dle Nagaie cca 472,919 kg metamfetaminu hydrochloridu. A všechny odebrané látky lze využít v různých fázích výroby této substance. V průběhu dalšího prověřování však nastala situace, kdy osoby přestaly chemické látky odebírat a hrozila tak důkazní nouze. Bylo tak přistoupeno k úkonům podání vysvětlení. Všichni zúčastnění byly postupně vyslechnuty. Pavel A. uvedl že se s Andreou O. náhodně potkal a že její požádala o průkaz totožnosti, pro účel nákupu se záminkou ztráty svého vlastního. Prodávačka pražské prodejny uvedla že osoby zná jako své klienty, Andrea O. dle jejího sdělení chodila do prodejny sama nebo ve společnosti dalších Asiatů patně Vietnamců, na dotaz, proč klientům zboží prodávala pozdě, po provozní době odpověděla že se čekalo až jiní Vietnamci dovezou peníze na úhradu zboží. Dne 13.07.2018 byla k podání vysvětlení předvolána Andrea O., ta potvrdila že první nákup provedla v roce 2017, kdy ji kontaktoval Tuan A.H. charakter nakupovaných substancí jí byl neznámý, pouze podepisovala dokumenty nutné k odběru chemických látek, prostřednictvím svého IČ a Tuana zprostředkovávala nákup dalším blíže nespecifikovaným osobám vietnamské národnosti. Za to obdržela finanční obnos ve výši 1 000 – 2 000 Kč a metamfetamin pro osobní potřebu. Dle jejího vyjádření tak konala, protože jí šlo o každou korunu a byla drogově závislá. Plné moci udělovala, aby nebylo všechno pouze na ni. Další důležité informace poskytla osoba Barbory K., která se touto dobou již nacházela ve vazební věznic Pankrác. Ta vypověděla že se v inkriminovanou dobu nacházela poblíž prodejny, kde ji oslovila podezřelá Andrea O. spolu s dalším blíže nespecifikovaným mužem známým pod přezdívkou Bee. Tuana a Bee znala Barbora K. jako dealery

návykových látek. Dále také vypověděla že poskytla svůj doklad a prostřednictvím její plné moci byl uskutečněn nákup 19 kg červeného fosforu a 50 kg jódu. Za toto byla odměněna finančním obnosem ve výši 2 500 Kč a příslibem dodání 250g metamfetaminu pro její vlastní potřebu. Jak bylo naloženo se zakoupenými látkami nevěděla. Vzhledem k výše zmíněným skutečnostem dospěl policejní orgán Generální ředitelství cel, Odbor Pátrání Praha, Protidrogové oddělení k závěru, že došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu nedovolená výroba o jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odstavce 1, odstavce 3 písmena c) trestního zákoníku, spáchaný ve spolupachatelství dle § 23 odstavce 1 trestního zákoníku ve fázi přípravy dle ustanovení § 20 trestního zákoníku, kterého se měli dopustit podezřelý Andrea O., Tuan A. H. a Barbora K., načež v souladu s ustanovením § 162 odstavce 1 trestního řádu předal předmětnou trestní věc policejnímu orgánu NPC SKPV PČR. Vrchním komisařem NPC SKPV PČR byly všechny uvedené skutečnosti náležitě posouzeny. Dospěl k závěru, že představují uzavřený řetězec nepřímých důkazů prokazujících zapojení osob Tuana A. H., Andrey O. a Barbory K. do popsané trestné činnosti, stejně tak neměl pochybnosti o úmyslu těchto osob spáchat trestný čin, resp. úmyslně vytvářet podmínky umožňující jeho následné spáchání. Nejen s ohledem na vysokou konspiraci, jež je zřejmá z modu operandi, ale i s ohledem na osobní poměry, jakožto svéprávné a plně trestně odpovědné osoby si musely být v dobře vědomy, že jejich jednání má za cíl nakládat s látkou, obecně označovanou za ilegální návykovou látku. Nakládání s nimi bez platného povolení je protizákonné a v případě, že takto postupují, dopouští se společensky vysoce škodlivého jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu. V rámci usnesení o zahájení trestního stíhání se policejní orgán detailně zaobíral zapojením jednotlivých osob do předmětné trestné činnosti a zejména všemi okolnostmi majícími vliv na povahu a závažnost trestného činu, obzvláště pak na rozsah páčání a kvalifikační znak vymezující organizovanou skupinu. Policejní orgán se ztotožnil s navrhovanou právní kvalifikací (jen ji upřesnil na zvlášť závažný zločin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle §283 odstavce 1,2 písmena a), 3 písmena c) trestního zákoníku ve stadiu přípravy dle §283 odstavce 5 trestního zákoníku) a zejména i s vývojovým stadiem, neboť byla splněna podmínka zvláštního ustanovení o trestnosti přípravy.

Popsané jednání spočívalo v úmyslném vytváření podmínek (ve formě organizování, resp. pomoci) pro spáchání zvláště závažného zločinu.⁵⁵

Tento případ je ojedinělý zejména tím že pachatelé byly zadrženi ještě ve stádiu přípravy a bylo jim tak zabráněno v páchání další trestné činnosti. K tomuto byl použit ucelený řetězec nepřímých důkazů, který však vzhledem ke způsobu páchání a vysoké míře konspirace postačoval. Pachatelé svým jednáním naplnily znaky organizované skupiny a nebylo tak pochyb o jejich zapojení a úmyslu. Bylo zde shledáno porušení § 283 odst., 1,2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, ve stádiu přípravy.

6.3. Akce Alpha

„Ostravští celníci ze Sekce pátrání Generálního ředitelství cel odhalili skupinu sedmi osob z Karvinska, která nejméně od roku 2015 do současné doby nakupovala prostřednictvím latentních sítí Darknet drogy a látky s hormonálním účinkem, které si následně nechávala zasílat do ČR. Závěrečnou realizaci provedli společně s policisty 12. – 13. ledna. Při domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor a pozemků objevili kokain, marihuanu, hašiš, metamfetamin, tablety extáze, MDMA, LSD, anabolické steroidy a jiné látky s hormonálním účinkem. Zajistili dvě vozidla v hodnotě cca 500 000 Kč. Jako výnos z této trestné činnosti byla jednomu z pachatelů zajištěna i virtuální měna Ethereum v hodnotě 750 000 Kč. Prověřování trestné činnosti zahájili celníci v září 2019. Počáteční informace byla získána prostřednictvím zprávy zprostředkované evropským policejním úřadem Europol ve vztahu k nelegálnímu nákupu OPL v prostředí latentních sítí DARKNET. Pak už následovalo rozsáhlé pátrání. Úkony realizace byly provedeny souběžně šesti realizačními skupinami celníků a policistů. Vzhledem k povaze případu se závěrečné akce zúčastnila i speciální složka celní správy - Skupina operativního nasazení. Osoby se zabývaly i nelegální výrobou metamfetaminu a indoorovým pěstováním konopí s vysokým obsahem THC. Všechny tyto látky následně distribuovaly na území ČR, a to se značným finančním ziskem. Pěstírny se našly dvě. Jedna v bytě, kde podezřelá osoba bydlela a jeden byt byl speciálně

⁵⁵ Taran Anna, kpt. PhDr., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN FOSFOROVÁ PRINCEZNA, CO DÁVALA A NEVĚDĚLA KOMU*. Vydání 3/2021. [cit. 31.12.2022]. ISSN 1211-8834. s. 50-55.

*upravený na moderní indoor pěstírnu konopí s vysokým obsahem THC. Zde se využitím hydroponické technologie pěstovalo 50 ks rostlin konopí. Hlavní pachatel většinu finančních prostředků převáděl do virtuálních měn Bitcoin a Ethereum. U něj byla zajištěna i hardwarová peněženka na virtuální měny a mobilní telefon s nainstalovanou softwarovou peněženkou. Do vyšetřování si tento případ převzalo Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje a je zahájeno trestní stíhání proti všem zadrženým pachatelům*⁵⁶.

Tento případ demonstruje dlouhodobý trend užívání darknetu pro uskutečňování obchodů s OPL, včetně metamfetaminu, adaptaci pachatelů na technický pokrok, a to včetně využívání nejnovějších platebních prostředků a metod podnikání. Tento trend je dlouhodobě na vzestupu a s příchodem koronavirové krize zaznamenal ještě větší rozvoj. V posledních letech také vzrostla obliba sociálních sítí provozovaných na běžném rozhraní veřejné sítě(internetu), kam není tak komplikovaný přístup.

6.4. Akce SOUMAR

Prvotní informace získané v létě 2018 z kriminálního prostředí osahovaly zjištění o činnosti 3 již v tomto ohledu zkušených pachatelů (Peter D. Petr F., Ronald K.) konkrétně o opatrování léčiv s obsahem pseudoefedrinu a následné výrobě metamfetaminu. Operativním šetřením byly informace potvrzeny. Na základě operativního šetření byly zahájeny úkony trestního řízení pro zvláště závažný zločin. Bylo přistoupeno k nasazení operativně pátracích prostředků a úkonů směřujících k identifikaci celé skupiny zejména pak ke zjištění kdo je hlavním organizátorem. Tím byl Peter D., ten osobně nakupoval léčiva s obsahem pseudoefedrinu v Rumunsku a dohlížel na jejich převoz kurýrním vozidlem do České republiky, vyzvedával osobně je a osobně dodával do varny a také nakonec prodal vyrobenou drogu Petrovi F. a Ronaldovi K. k další distribuci. Oproti předešlé trestné činnosti v tomto případě pachatelé nenakupovali léčiva v Polské republice, to bylo pro vyšetřovatele překvapivým zjištěním. V Polsku pachatelé

⁵⁶ Kaňková Martina, kpt., Ing., Tisková zpráva Celní správy České republiky, Sekce pátrání - Generální ředitelství cel. 03.02.2021 [online]. [01.02.2023]. Dostupné z <<https://www.celnisprava.cz/cz/tiskove-zpravy/2021/Stranky/-Celn%C3%ADci-poprv%C3%A9-zajistili-t%C5%99i%C4%8Dtvrt%C4%9B-milionu-korun-ve-virtu%C3%A1ln%C3%AD-m%C4%9Bn%C4%9B-Ethereum-a-p%C5%99ekazili-obchod-s%C2%A0drogami-na-Darknetu.aspx> >.

opatřovali pouze červený fosfor, jód a laboratorní sklo. Peter D prováděl tuto trestnou činnost v době, kdy byl za stejnou již odsouzen na 3 roky odnětí svobody nepodmíněně. Z předchozího páchání byl již ponaučena choval se tak velmi obezřetným a konspirativním způsobem. Například léčiva nikdy nepřevážel ve svém vozidle osobně, k tomuto účelu využíval kurýra, kterého doprovázel a dohlížel na celý průběh cesty. Po doručení do ČR, nechal kurýrní vozidlo 2 dny odstavené a teprve poté si obsah osobně vyzvedal. Do sledovaného případu zasáhl nečekaně požár komína, v domě, kde Peter D. žil. K požáru kromě hasičů přijela také hlídka PČR, která na místě zjistila že Peter D. má být dodán k výkonu trestu. Byl na místě zadržen a ihned převezen do věznice. Pro samotného pachatele to ale zas takové překvapení nebylo, s touto variantou počítal a měl připraven plán. Novým nástupcem se podle plánu měl stát Petr F., ten se však rozhodl dát přednost kariéře gamblera a hazardního hráče. Dalším na řadě tak byl Ronald K., ten ale s touto pozicí nechtěl mít nic společného a jeho role distributora mu naprosto vyhovovala. Úlohy hlavního organizátora se tak nečekaně stala přítelkyně Petera D. Zuzana J., po zjištění jaké zmatky a nepořádek, v domě kde výroba OPL probíhala napáchali její spolupracovníci zahájila svůj nástup do funkce úklidem. Zuzana J. spolu s dalšími dvěma osobami úklidem naplnili několik sudů odpadu. Ty následně odvezli do lesa vzdáleného pár kilometrů od varny. Odpad zde vylili do přírody. Místo vylití chemikálií se podařilo identifikovat a bylo přistoupeno k okamžité likvidaci této ekologické havárie. Ze vzorků odebraných na místě bylo zjištěno že se jedná o tabletovinu, fosfor, pseudoefedrin, metamfetamin, toluen, a jód tvořící směs o hmotnosti 0,97 tuny. Při provádění sanace lesa odbagrováním zeminy bylo zjištěno, že plocha kontaminované půdy tvořila 55m², o hmotnosti 12,38 tuny. Tato událost však umožnila vyšetřovatelům udělat si představu o velikosti varny a její kapacitě. Bylo také vzbuzeno důvodné podezření, že se jedná o velkovýrobu s produkcí v řádech kilogramů OPL. Zuzana J. pokračovala v organizaci trestné činnosti ve stejném modu operandi jako její přítel. Od chvíle kdy bylo známo že nákup tablet s obsahem pseudoefedrinu probíhá v Rumunsku byla navázána spolupráce s rumunskými kolegy a každá nákupní výprava tak byla pod pečlivým dohledem zadokumentovaná. Byly zdokumentované celkem 3 návštěvy Zuzany J. a jejích dvou bodyguardů. Léky dostávala vyloupané z blistrů, po nákupu vždy odjela na

odlehle místo, kde provedla ukrytí těchto léků do kurýrního vozidla. To je následně úspěšně dopravilo do České republiky. Další suroviny po vzoru svého přítele opatřovala v Polské republice. Zuzana J. se však zanedlouho začala potýkat s nedostatkem respektu a nespolehlivostí svých vaříčů a bodyguardů (lhalo jí o množství vyprodukované drogy a okrádali ji). Situace se začala komplikovat. Navzdory všem problémům a nižším ziskům pokračovala Zuzana J. v trestné činnosti, a to podle stále stejného modu operandi. Naposledy se vydala do Rumunska v říjnu 2019 v rámci úspor však bez kurýrního vozu a pouze s jedním bodyguardem. Tato návštěva byla opět pečlivě zdokumentovaná rumunskými kolegy. Rozdíl oproti předchozím nákupům byl ten že si místo vaříčů tablety převzali policisté NPC SKPV. A to bezprostředně po překročení státní hranice, Zuzana J. zastavila své vozidlo na čerpací stanici, kde byla spolu s jejím bodyguardem zadržena. Nalezení předmětných léků však neprobíhalo hladce, jasnou indicií však byly plastové sáčky s rychlouzávěrem a rušička signálu GPS. Tablety byly nakonec lokalizovány pomocí ručního RTG, skryš byla umístěna v zadních pravých dveřích vozidla. Celkem se jednalo o 38 balíčků tablet s hmotností 4,45 kg. Souběžně se zadržením Zuzany J. byla zahájena série domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor v osmi lokalitách. Podařilo se nalézt celkem 3 varné soupravy a také zapomenutý sáček tablet v kurýrním vozidle. Po realizaci v ČR bylo provedeno šetření i na rumunské straně zde nebylo zjištěno žádné porušení tamních předpisů, došlo však k identifikaci zákazníků z České republiky. Ti lékárníkovi tvrdili že tablety mají pro dostihové koně.⁵⁷

Na tomto případě je krásně vidět proces obstarávání surovin a prekursorů pro výrobu metamfetaminu. Pachatelé si jej obstarávali v zahraničí, kde pro ně byla legislativa týkající se oblasti zde předmětných léčiv obsahující PSE vstřícná. Dále se zde také ukazuje jedno z rizik, související zejména s produkcí metamfetaminu, tím je znečišťování životního prostředí nesprávným zacházením s odpady zbylých z výroby substance. Velkou roli v úspěšné realizaci tohoto případu hrála také zahraniční spolupráce s osobní znalostí a zkušeností vyšetřovatelů. Tento případ byl také zařazen do projektu Evropské unie – Collaboration for Dismantling Drugs

⁵⁷ Němeček Lukáš, pplk., Mgr. Odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN OPERACE „SOUMAR“*. Vydání 3/2021. ISSN 1211-8834. s.44-49.

Distribution and illicit Laboratories, tzv. CO3DIL. Pachatelé se dopustili porušení ustanovení § 283 odst. 1,2 písm. a) a odst. 3 písm. c), dále se také dopustily jednání postihující § 293 odst. 1,2 písm. c), d) – poškození životního prostředí. Z praxe je známo že se primárně řeší drogová kriminalita a znečištění životního prostředí se nevěnuje až taková pozornost, náklady na sanační práce tak ve většině případů nese obec na jejímž území k poškození došlo, toto by dle názoru autorky bylo vhodné změnit a náklady by měl nést ten kdo poškození způsobil.

6.5. Drogy v rouškách

„Středočeští celníci si na depu v Modleticích vytipovali ke kontrole poštovní zásilky. V pátek 24. 9. 2021 vykonávala hlídka středočeských celníků kontrolní činnost zaměřenou na kontrolu poštovních zásilek na depu DPD v Modleticích. Hlídka se tentokrát zaměřila na kontrolu poštovních zásilek z Německa. Vybrané zásilky byly kontrolovány pomocí testovací sady na obsah omamných a psychotropních látek Detect 4 Drugs. Jedna obálka, která byla adresována českému příjemci do Ostravy, reagovala pozitivně na metamfetamin. Po otevření obálky hlídka objevila deset zdravotnických roušek a mezi nimi ukryté tři sáčky s bílou krystalickou látkou o celkové hmotnosti 120 gramů. Sáčky taktéž reagovaly pozitivně na metamfetamin známý jako pervitin. Případ si následně převzali kolegové ze Sekce Pátrání Generálního ředitelství cel“.⁵⁸

Tento případ autorka zařadila zejména pro demonstraci vynalézavosti pachatelů. Pokud se však nad tímto poněkud úsměvným případem zamyslíme, skrývá v sobě velký potenciál. A to zejména protože v době pandemie byly do Evropy dováženy tisíce kontejnerů obsahující zdravotnické a ochranné roušky. Pokud by tak někdo tento nápad použil ve větším rozměru už se jistě nebavíme o záchytech metamfetaminu v řádech gramů ale tun. Jedná se opět o trestnou činnost podle § 283 trestního zákoníku.

⁵⁸ Matějčková Yvona, por., Tisková zpráva Celní správy České republiky, Celní úřad pro Středočeský kraj, 4.10.2021[online].[cit.01.02.2023]. Dostupné z<<https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-stredocesky-kraj/tiskove-zpravy/2021/Stranky/Po%C5%A1tovn%C3%AD-z%C3%A1silka-obsahovala-rou%C5%A1ky,-mezi-nimi%C5%BE-byly-ukryt%C3%A9-s%C3%A1%C4%8Dky-s-drogou.aspx>>.

6.6. Polštáře v australském přístavu

V období okolo 29.12.2021 se trojice mužů pokusila do Austrálie dovézt metamfetamin v hodnotě téměř 100 milionů dolarů, ukryly jej do latexových postelových polštářů. Příslušníci Australian Border Force ve Fremantle zásilku prozkoumali 17. prosince poté, co dorazila na kontejnerové lodi. Po prozkoumání zboží v kontejneru zjistili v latexových polštářích anomálie, které se rozhodli podrobně prozkoumat. Nalezli látku podobnou krystalům, která byla následně předána Australské federální policii a testována jako metamfetamin. Forenzní specialisté Australské federální policie zjistili, že se v zásilce skrývá přibližně 99 kilogramů metamfetaminu. Před vydáním nákladu k vyzvednutí nahradili drogy neškodnou látkou. Příslušníci obou sborů za asistence Australské kriminální zpravodajské komise, ministerstva vnitra a policie státu Západní Austrálie sledovali, jak ráno 29. prosince 2021 dva muži vyzvedli krabice s polštáři a odvezli je na pozemek v Maddingtonu. Potkali je další dva muži a skupina údajně krabice vyložila do přepravního kontejneru a nechala je tam. Následujícího večera 30. prosince se tři muži vydali na místo a vnikli do přepravního kontejneru, kde se dostali ke krabicím. Policisté muže zadrželi, když z pozemku odjížděli v dodávce. Dodávka pachatelů a policejní vozidlo se srazily, když se trojice snažila uniknout úřadům. Devadesát devět kilogramů pervitinu mohlo být prodáno téměř milionu lidí v rámci jednotlivých pouličních obchodů. Podle prvotních informací bylo zjištěno že zboží bylo odesláno z Asie. Každý z mužů byl obviněn z pokusu o přechovávání komerčního množství nezákonně dovezených hraničně kontrolovaných drog, konkrétně metamfetaminu, což je v rozporu s článkem 307.5 trestního zákoníku z roku 1995. Každému z nich hrozí v případě odsouzení trest doživotního odnětí svobody.⁵⁹

Pokud by došlo k prokázání evropského původu metamfetaminu jednalo by se o vývozní lomenou trasu. Autorka tento případ zařadila vzhledem k tomu, že nejsou momentálně dostupné žádné vhodné publikovatelné kauzy. Vyšetřování tohoto druhu trestné činnosti trvá roky, z taktických důvodů k případům týkajících se těchto trendů nejsou zveřejňovány žádné tiskové zprávy, ani články pojednávající

⁵⁹ Tisková zpráva Australian border force, 05.01.2021, [online]. Dostupné z <<https://www.abf.gov.au/newsroom-subsite/Pages/trio-charged-99kg-meth-stopped-reaching-wa-over-festive-period.aspx> >.

o takových kauzách. Z případu polštářů je také patrné že s fenoménem metamfetaminu se lze setkat po celém světě. I v Austrálii je metamfetamin velmi rozšířenou a nebezpečnou záležitostí. Jak je již uvedeno v tiskové zprávě Australian border force došlo zde k porušení Australského trestního zákoníku, konkrétně jeho článku 307.5.

6.7. Operace KOZEL II

„Policisté Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky počátkem měsíce srpna 2022 v rámci operace „KOZEL II“ finalizovali prověřování trestné činnosti páchané zločineckou sítí osob, která se výběrově orientovala na velkoobjemovou nelegální produkci metamfetaminu. Z hlediska rozsahu, charakteru a dopadů na nelegální drogové trhy v České republice se jedná o významný případ, neboť tato organizovaná skupina prokazatelně stojí za provozem nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu v Karlovarském kraji s přesahem své dodavatelské činnosti do dalších krajů České republiky a zejména do zahraničí. Zločinecké uskupení bylo převážně tvořeno osobami původem z Vietnamu, ale servisním článkem skupiny byl občan České republiky. Skupina se specializovala přímo na velkoobjemovou výrobu metamfetaminu. Komodity určené k výrobě této látky byly do laboratoře dodávány postupně, velmi sofistikovaným způsobem. Při samotné výrobě metamfetaminu se členové skupiny chovali vysoce konspirativně. Jednotlivé osoby se vzájemně nepotkávaly a jejich komunikace probíhala zcela skrytě. Přepravu chemikálií (prekurzorů drog) a následně i finálního produktu, včetně zajištění stravy pro obsluhu nelegální laboratoře, realizovala skupina postupně po malých množstvích a odděleně s využitím mnoha vozidel a úkrytů. Organizovaná skupina byla rovněž napojena na nelegální dovozce léků s obsahem efedrinu ze zahraničí, převážně z Východní a Jižní Evropy. Vyrobená droga byla pak určena ve velkých objemech překupníkům do SRN a z menší části sloužila k saturaci poptávky na českém trhu. Vysoká míra škodlivosti této trestné činnosti spočívá zejména v objemu zobchodovaných látek a míře ekologických a zdravotních rizik, souvisejících s přepravou, uskladněním a zejména s vlastní nelegální výrobou drogy. Zvláště znepokojujícím jevem, který souvisí s výskytem nelegálních laboratoří s velkoobjemovou produkcí, je vypouštění vysoce toxických odpadních látek z

nedovolené výroby do běžné kanalizační sítě nebo přímo do přírody. Velkým rizikem je rovněž kontaminace objektů využívaných k uskladnění chemických látek a k samotné produkci. Nelegální laboratoř provozovaná zločineckým uskupením se nacházela pouhých 200 metrů od zdroje pitné vody pro město Cheb u vodní nádrže Jesenice, v chatové osadě Mechová. Provedeným ohledáním a bližším průzkumem však nebyl únik nebezpečných látek a kontaminace zdrojů vody zjištěn. V rámci trestního spisu pod krycím názvem „KOZEL II“, který dozoruje Krajské státní zastupitelství v Plzni, byly doposud na území České republiky zadrženy 4 osoby. Proti těmto pachatelům bylo zahájeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, za což jim hrozí v případě prokázání viny trest odnětí svobody v délce až 12 let. V průběhu domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor byla zajištěna celá řada chemických látek, mimo jiné se jednalo o 20 kg metamfetaminu v různém stádiu výroby, 11 kg přesyceného vodného roztoku obsahující látku metamfamin hydrochlorid, celkem 35 kg samostatného efedrinu v podobě tablet a dále větší množství chemikálií připravených k výrobě, a to zejména stovky litrů kyselin (kyselina chlorovodíková o koncentraci 35%, kyselina orthofosforečná o koncentraci 85%), celkem 30 l toluenu a řádově desítky kilogramů dalších chemikálií (červený fosfor, jód, hydroxid sodný). Současně s tím policisté zajistili i větší množství laboratorního skla a velkoobjemových nádob s obsahem desítek litrů chemikálií (150 l dvoufázové tekutiny a 60 l neznámé čiré tekutiny v plastových barelech) v různé fázi výroby metamfetaminu, u nichž aktuálně probíhá odborné znalecké zkoumání. Kvalifikovaný odhad celkového objemu nelegální produkce metamfetaminu touto organizovanou skupinou se pohybuje v řádech stovek kilogramů. V rámci probíhajícího vyšetřování lze důvodně předpokládat zadržení a obvinění dalších osob“.⁶⁰

Tento případ byl citelným zásahem do české drogové scény. Jednalo se o vysoce organizovanou a utajovanou trestnou činnost zločinecké skupiny specializující se na velkoobjemovou výrobu metamfetaminu, který byl určen k distribuci nejen na

⁶⁰ Frydrych Jakub, brig. gen. PhDr. Tisková zpráva Národní Protidrogové centrály SKPV PČR 12.09.2022[online].[cit. 31.12.2022]. Dostupné z< <https://www.policie.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-realizace-rozsahle-operace-s-krycim-nazvem-kozel-ii.aspx> >.

český trh ale i do zahraničí. Mimo jiné, je zde opět evidentní jak potencionálně nebezpečná je produkce drog pro životní prostředí. Zde zcela jistě platí úměra čím větší produkce tím větší nebezpečí. Jednalo se o trestnou činnost dle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku.

6.8. Operace PONTON

Během pandemie, koncem května 2020 se příslušníkům finanční správy z Celního úřadu Nitra podařil záchyt nelegálních látek. Ozbrojení příslušníci finanční správy z celního úřadu Nitra kontrolovali dvě kovové nádrže na kapaliny, jejichž přepravu identifikovali jako rizikovou. Zásilka totiž přišla po známé drogové trase z Mexika. Zboží bylo přepravováno v režimu tranzit z Mexika přes chorvatský přístav s cílem proclít ho na Slovensku, odkud by se mohl už pohybovat volně v celé EU. Příslušníci finanční správy proto provedli všechny procesní úkony, včetně důkladné fyzické kontroly zboží. Při kontrole využilo několik technických prostředků, včetně mobilního skenovacího zařízení a jeřábu na manipulaci s nadrozměrným nákladem. Pomohl i služební pes finanční správy Hutch se svým psovodem. Díky využití služebního psa došlo k identifikaci podezření, že v nádrži se nachází nelegálně přepravované zboží. Což se i kontrolou potvrdilo. Příslušníci finanční správy navrtali do spodní části nádrže díry, díky kterým objevili velké množství (1,5 tuny) bílé krystalické látky, ukryté podél spodní části kovové nádrže. Prvotní rozbor poukázal na metamfetamin. Hodnota látky dosahuje 300 milionů. eur, resp. v případě jednorázových užívatelských dávek až hodnotu 2 mld. Kč. (odhadem). Finanční zpráva následně případ předala policii. Už za její účasti hasiči kovové nádrže rozebrali. Nalezený obsah převzal vyšetřovatel Národní kriminální agentury k dalšímu řízení.⁶¹

Tento případ demonstruje velkoobjemové pašování z Mexika do EU. V tomto případě byl zvolen úkryt metamfetaminu ve velmi těžce přístupném materiálu, jednalo se tak o velmi důkladně promyšlenou přípravu a snahu znemožnit, případně minimálně výrazně ztížit nález pašované substance. Na tomto případě je také patrné že vzhledem principům fungování evropské unie jejíž jsme jako

⁶¹ Skokanová Ivana, Mgr., Tisková zpráva Finanční správy Slovenské republiky [online], NITRA, 07.07.2020, dostupné z <https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Pre_media/Tlacove_spravy/Rok_2020/2020.07.07_TS_Drogy_MX.pdf >.

Česká republika součástí a tím i součástí celní unie, je důležité aby všichni její členové plnili svou roli v potírání drogové kriminality a vzájemně si vyměňovali informace a poznatky.

6.9. Kokosová voda se speciální příchutí

Hongkongské celní orgány zabavili 1,8 tuny tekutého metamfetaminu. Náklad vyvolal podezření, protože byl neobvykle velký na zásilku kokosové vody z Mexika. K zabavení došlo 23. října 2022, drogy byly podle vládního prohlášení ukryty v lahvích označených jako kokosová voda v nákladní zásilce, která dorazila do Hongkongu po moři. Hodnota zátahu se odhaduje na cca 220 milionů dolarů. Bylo zjištěno, že 1800 lahví z celkových 7700 lahví obsahovalo tekutý metamfetamin. Podle sdělení úřadů byly zásoby drog směřovány do Austrálie a byly odeslány z Mexika přes Hongkong. V Austrálii by tržní hodnota léků mohla dosáhnout asi 1,6 miliardy dolarů. Jednalo se o již druhý případ takového rozměru s podobným modem operandi v rozmezí dvou týdnů. Celní úředníci totiž začátkem měsíce zabavili krystalický metamfetamin v hodnotě asi 9,2 milionu dolarů, byl ukrytý v zásilce elektrických transformátorů, které také směřovaly do Austrálie z Mexika.⁶²

Tento případ demonstruje vynalézavost a velký potenciál mexických kartelů zásobovat nejen evropské drogové trhy, ale také trhy v Austrálii. K čemuž používají trsu vedoucí přes Asijské země v tomto případě přes Hon Kong. Jak vyplývá ze článku jedná se o velmi frekventovanou trasu a mexičtí dodavatelé nemají problém posílat velké množství svého zboží, které ukrývají nejrůznějšími způsoby ať už se jedná o zboží v krystalické nebo tekuté podobě. Můžeme tak pouze odhadovat, jak velké produkce jsou mexické kartely schopné a kolik nelegálně přepravovaného mexického metamfetaminu a v jakých formách se kde pohybuje. Rozhodně se nebude jednat o optimistické odhady.

⁶² Soo Zen, internetové zpravodajství The Sydney Morning Head. *Suspiciously large' shipment of coconut water concealed huge meth haul bound for Australia* [online], 30.10.2022, dostupné z< <https://www.smh.com.au/world/asia/authorities-find-enormous-meth-haul-disguised-as-coconut-water-bound-for-australia-20221030-p5bu26.html> >.

7. Závěr

Cíl se autorce podařilo dosáhnout pouze částečně, jelikož není možné v rozsahu této práce obsáhnout všechny elementy ovlivňující a vystihující fenomén tak obsáhlý a živý jako jsou aktuální trendy obchodování s metamfetaminem. Některá témata také nejsou dostatečně rozpracována v oficiálních veřejnosti dostupných zdrojích a autorka je tak nemohla použít. Situace panující ve společnosti, která je stále více benevolentní k užívání návykových látek, kdy veřejnost s podporou vlády volá po legalizaci některých dalších substancí je dle názoru autorky velmi znepokojivou a potencionálně nebezpečnou. Pokud se zaměříme na situaci panující v prostředí metamfetaminu zaznamenáme, že metamfetamin je celosvětovou záležitostí. Také se ukazuje že ačkoliv metamfetamin není drogou novou je stále velmi populární a na drogové scéně má své stálé místo. Obchodování s metamfetaminem neustále reflektuje vývoj a dění ve společnosti. Bude jistě zajímavé i nadále sledovat jak se bude situace v obchodování s metamfetaminem vyvíjet. To do značné míry závisí také na postoji společnosti a její politice. A také na vzájemné spolupráci napříč kontinenty. S ohledem na výše uvedené hrozby určující trendy vyplývá, jak nesmírně důležité je se věnovat mezinárodní spolupráci v boji proti drogové kriminalitě. Dle názoru autorky by bylo vhodné rozšířit řady styčných důstojníků působících v zahraničí, zejména o působení těchto důstojníků v zemích pro tento druh kriminality aktuálně zájmových jako je Turecko, Afghánistán, Mexiko, dle vývoje situace konfliktu na Ukrajině v budoucnu také obnovit post styčného důstojníka právě zde. Velkou roli zde také hraje potírání obchodů nejen se samotnou substancí návykové látky ale právě s prekurzory. Bylo by také vhodné, aby se posílila podpora orgánů činných v trestním řízení, zejména v legislativním rámci a také to aby tento legislativní rámec byl dostatečně pružně měněn, zejména rozšiřován o nové substance a reflektoval tak aktuální dění. Za úvahu by jistě stálo i zpřísnění trestů za primární drogovou trestnou činnost, případně zavedení trestů, které by měli větší výchovný efekt než trest odnětí svobody. V současné době je zde trend uplatňování trestů týkajících se finanční stránky pachatelů, což autorka považuje za vhodné, zejména s ohledem na to že likvidace následků a pozůstatků po jistých typech drogové trestné činnosti jako je například sanace budov, nebo životního prostředí jsou velmi nákladné. Velký potenciál autorka také vidí v posílení prevence, a to jak

prevence primární zaměřené na širokou veřejnost, tak sekundární zaměřenou na rizikové skupiny vyskytující se v populaci, tak terciální pro ty uživatele, kteří se dostali do situace, kdy si uvědomují že by potřebovali pomoc, zde by autorka pokládala za důležitou hlavně dostupnost pomoci. V rámci sekundární prevence by také bylo vhodné, aby se bezpečnostní sbory zaměřily na lepší informovanost všech svých příslušníků, neboť i oni se nacházejí v potencionálně rizikové skupině. A v praxi se stále setkáváme s případy, kdy někteří příslušníci / příslušnice přistupují při výkonu například kontrol zboží k užívání ochranných pomůcek velmi laxním způsobem. V rámci bezpečnostních sborů by také bylo jistě přínosem modernizovat vybavení pro detekci OPL, případně rozšířit vybavenost příslušníků na některých místech. Je důležité, aby měla společnost, v čele se specialisty věnujícími se drogové problematice, otevřené oči a mysl. Toho se dá dosáhnout pouze dostatečnou informovaností, nikoliv udržováním v uměle vytvořené iluzi naprostého bezpečí, která v evropských zeměpisných šířkách panuje již delší dobu.

Seznam použité literatury a zdrojů

Literatura

Bönish Pavel. Odborný časopis Celní správy České republiky *Clo&Douane, Darknet – podsvětí internetu*. Vydání únor 2020. ISSN 0323-0023.

Gorčík Alleš, plk. Mgr., Odborný časopis Celní správy České republiky *Clo&Douane. Jihoamerický metamfetamin*. Prosinec 2021, ISSN 0323-0023.

Kolektiv autorů NPC SKPV PČR a KÚ. *Příručka pro kriminalisty po linii toxik. Nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu a indoor pěstírny konopí*. 2.aktualizované vydání, Praha 2019. Dostupné u: NPC SKPV PČR a KÚ, CPJ GČR CS ČR.

Krulík Oldřich doc., Mgr., Ph.D., Bohman Martin, plk., Ph.D., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*, vydání 1/2022, ISSN 1211-8834.

Kubánek Vladimír, Ing. *Příručka pro výcvikový modul CPJ č. II. „odhalování drog“ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY PREKURZORY A ANABOLIKA*, Praha, 2012. Dostupné u Celní protidrogová jednotka, Generální ředitelství cel, Celní správa České republiky.

Mahdalíčková Jana, JUDr., Ph.D. *Zákon o návykových látkách komentář*. Praha, 2017, Wolters Klugler. ISBN 978-80-7552-618-2.

Němeček Lukáš, pplk., Mgr. Odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN OPERACE „SOUMAR“*. Vydání 3/2021. ISSN 1211-8834. s.44-49.

Nožina Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha. Koniasch Latin Press. 1997. ISBN 80-85917-36-X. s. 30.

Omasta Adam, kpt., Bc., DiS., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály, služby kriminální policie a vyšetřování, Policie České republiky *Drugs&Forensics Bulletin NPC. Adaptace virtuálních tržišť s návykovými látkami na vládní opatření COVID.19*. Vydání 3/2020. ISSN: 1211 – 8834.

Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol. Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773-CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha. 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR.

Šilhán Jiří. Odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*. Vydání 1/2022. ISSN 1211-8834.

Taran Anna, kpt. PhDr., odborný recenzovaný časopis Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, *DRUGS & FORENSICS BULLETIN FOSFOROVÁ PRINCEZNA, CO DÁVALA A NEVĚDĚLA KOMU*. Vydání 3/2021, ISSN 1211-8834.

Zeman Petr, JUDr., PhD. Učebnice *KRIMINOLOGIE*. 5. aktualizované vydání. Praha. Wolters Kluwer ČR. 2019. ISBN 979-80-7598-554-5.

Internetové zdroje

Benjamin Goggin. Zpravodajský portál NBC NEWS. článek *The internet's meth underground, hidden in plain sight* [online]. 11.03.2022. Dostupné z<<https://www.nbcnews.com/specials/internet-meth-underground-hidden-in-plain-sight/index.html>>.

David Mansfield a kol., Zpráva EMCDDA - *EU4MD SPECIAL REPORT Emerging evidence of Afghanistan's role as a producer and supplier of ephedrine and methamphetamine* [online], Lucembursko: úřad pro publikace Evropské unie, 2020. Dostupné z<<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13410/emcdda-methamphetamine-in-Afghanistan-report.pdf>>. ISBN: 978-92-9497-556-0.

Drogy-info.cz: informační portál o ilegálních a legálních drogách. *Glosář pojmů* [online] Dostupné z< <https://www.drogy-info.cz/publikace/glosar/?g=88>>.

Frydrych Jakub, brig. gen. PhDr. Tisková zpráva Národní Protidrogové centrály SKPV PČR 12.09.2022[online]. Dostupné z< <https://www.policie.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-realizace-rozsahle-operace-s-krycim-nazvem-kozel-ii.aspx> >.

Frydrych Jakub, brig. gen. PhDr., ředitel NPC SKPV PČR v rozhovoru s Magdalénou Komůrkovou. Webový portál LIDOVKY CZ, 23.11.2021 [online], dostupné z <https://www.lidovky.cz/domov/jakub-frydrych-drogy-se-uz-daji-sehnat-na-socialnich-sitich-pachatele-poslou-souradnice-a-zbozinek.d.A211123_143215_In_domov_tmr >.

Kaňková Martina, kpt., Ing., Tisková zpráva Celní správy České republiky, Sekce pátrání - Generální ředitelství cel. 03.02.2021 [online]. Dostupné z< <https://www.celnisprava.cz/cz/tiskove-zpravy/2021/Stranky/-Celn%C3%ADci-poprv%C3%A9-zajistili-t%C5%99i%C4%8Dtvr%C4%9B-milionu-korun-ve-virtu%C3%A1ln%C3%AD-m%C4%9Bn%C4%9B-Ethereum-a-p%C5%99ekazili-obchod-s%C2%A0drogami-na-Darknetu.aspx> >.

Kurková Ivana, nrap. Tisková zpráva CÚ pro hlavní město Prahu, 12.02.2019 [online]. Dostupné z< <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-hlavni-mesto-prahu/tiskove-zpravy/2019/Stranky/tri-tuny-chemikalii-byly-deklarovany-jako-dovoz-celulozy.aspx> >.

Matějčková Yvona, por., Tisková zpráva Celní správy České republiky, Celní úřad pro Středočeský kraj, 4.10.2021[online]. Dostupné z<<https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-stredocesky-kraj/tiskove-zpravy/2021/Stranky/Po%C5%A1tovn%C3%AD-z%C3%A1silka-obsahovala-rou%C5%A1ky,-mezi-nimi%C5%BE-byly-ukryt%C3%A9-s%C3%A1%C4%8Dky-s-drogou.aspx>>.

Multimediaexpo.cz internetová encyklopedie. *Kyselina fosforečná* [online], dostupné z : <http://www.multimediaexpo.cz/mmecz/index.php/Kyselina_fosfore%C4%8Dn%C3%A1>.

Národní lékařská knihovna – Národní centrum pro biotechnologické informace USA. *Metamfetamin* [online]. 2022.Dostupné z <<https://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/compound/10836#section=Decomposition->>>.

ObchodProDilnu.cz internetový portál obchodu, *podrobný popis produktu technický benzín* [online], dostupné z<<https://www.obchodprodilnu.cz/benzin-technicky-0246.html> >.

Periodikum EMCDDA a EUROPOL. *EU Drug Markets Report 2019* [online], Lucembursko. Úřad pro publikace Evropské unie. 2019. Dostupné z<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/12078/20192630_TD0319332ENN_PDF.pdf>. ISBN: 978-92-9497-422-8.

Periodikum EMCDDA. *Evropská zpráva o drogách – Trendy a vývoj 2022* [online], Lucembursko, Úřad pro publikace Evropské unie, 2022. Dostupné z<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/14644/20222419_TD_AT22001CSN_PDF.pdf>. ISBN 978-92-9497-745-8.

Periodikum Úřadu vlády České republiky. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2022* [online]. Praha, Úřad vlády České republiky, 2022. Dostupné z<https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33774/1171/Zprava_o_nelegalnich_drogach_2022_fin03_rev20230209.pdf> ISBN 978-80-7440-306-4.

Prevcentrum.cz webový portál z. ú. Prevcentrum, informace o drogách. *Pervitin (metamfetamin) – nežádoucí účinky* [online]. Dostupné z <<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/pervitin/>>.

Publikace EMCDDA. Regionální repot. *Markets in the European Neighbourhood Policy-East countries* [online]. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucembursko, 2022. Dostupné z <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/14948/TD0322107ENN_1.pdf> . ISBN 978-92-9497-826-4.

Publikace EMCDDA. *Vývoj prekurzorů drog v Evropské unii* [online]. Úřad pro publikace Evropské unie, Lisabon, 11/2019. Dostupné z<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/12137/20195889_TDA_U19003ENN_1.pdf>. ISBN 978-92-9497-443-3.

Skokanová Ivana, Mgr., Tisková zpráva Finanční správy Slovenské republiky [online], NITRA, 07.07.2020, dostupné z<https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Pre_media/Tlacove_spravy/Rok_2020/2020.07.07_TS_Drogy_MX.pdf>.

Soo Zen, internetové zpravodajství The Sydney Morning Head. *Suspiciously large' shipment of coconut water concealed huge meth haul bound for Australia* [online], 30.10.2022, dostupné z< <https://www.smh.com.au/world/asia/authorities-find-enormous-meth-haul-disguised-as-coconut-water-bound-for-australia-20221030-p5bu26.html> >.

Substitucni-lecba.cz, informační portál *Pseudoefedrin cukr i bič* [online]. Dostupné z< <https://www.substitucni-lecba.cz/novinky/pseudoefedrin-cukr-i-bic-163> >. ISSN 1804-0799.

Substitucni-lecba.cz, informační portál. *Pseudoefedrin cukr a bič* [online]. Dostupné z< <https://www.substitucni-lecba.cz/novinky/pseudoefedrin-cukr-i-bic-163> >. ISSN 1804-0799.

Substitucni-lecba.cz, informační portál. *Tep srdce v rytmu pseudoefedrinu* Tisková zpráva Australian border force, 05.01.2021, [online]. Dostupné z< <https://www.abf.gov.au/newsroom-subsite/Pages/trio-charged-99kg-meth-stopped-reaching-wa-over-festive-period.aspx> >.

Webový portál české televize, Zpravodajství ČT24.Her. *Afghánci začali vařit pervitin, Taliban chce s drogami skončit*, 05.09.2021 [online], dostupné z<<https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/afghanistan/3365350-afghanistan-se-vedle-produkce-opia-zameril-i-na-syntetiku-taliban-chce> >.

Webový portál EMCDDA. Publikace EMCDDA a EUROPOL. *Evropské drogové trhy, Metamfetamin, Metamfetamin a zločinecké sítě v Evropě – flexibilní, přizpůsobivé a odolné* [online]. Dostupné z< https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/methamphetamine/criminal-networks-europe_en >.

Webový portál mezinárodní zabezpečovací společnosti IDENTIC SOLUTION, článek *DRUG TRAFFICKING AND CONTAINER TERMINAL SAFETY* [online], dostupné z < <https://www.identecsolutions.com/news/drug-trafficking-container-terminal-safety>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie *Fenylaceton* [online], dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Ph%C3%A9nylac%C3%A9tone>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Aceton* [online]. Dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Aceton>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Efedrin* [online]. Dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Efedrin>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Fenylaceton* [online], dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Fenylaceton>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Hydroxid sodný* [online]. Dostupné z < *Hydroxid sodný – Wikipedie (wikipedia.org)*>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Jód* [online]. Dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Jod>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Kyselina chlorovodíková* [online]. Dostupné z< https://cs.wikipedia.org/wiki/Kyselina_chlorovod%C3%ADkov%C3%A1>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Modifikace fosforu* [online]. Dostupné z<https://cs.wikipedia.org/wiki/Alotropick%C3%A9_modifikace_fosforu>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Obchod* [online]. Dostupné z<<https://cs.wikipedia.org/wiki/Obchod>>.

Wikipedia.org otevřená encyklopedie. *Toluen* [online]. Dostupné z < *Toluen – Wikipedie (wikipedia.org)*>.

Prameny právní

Zákon č. 167/1988 Sb.. O návykových látkách a o změně některých dalších zákonů

Nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurzory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi

Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

Zákon č. 17/2012 Sb. Zákon o Celní správě České republiky

Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog

Nařízení vlády č. 458/2013 Sb., o seznamu výchozích a pomocných látek a jejich ročních množství limitech, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1011, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekurzorech drog a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurzory drog mezi Unií a třetími zeměmi, a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 1277/2005 (dále jen „NK 2015/1011“).

Prováděcí nařízení Komise (ES) 2015/1013, kterým se stanoví pravidla týkající se nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekurzorech drog a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekurzory drog mezi Unií a třetími zeměmi

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1443, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, pokud jde o zařazení určitých prekurzorů drog na seznam uvedených látek

Zákon č. 242/2016 Sb. Celní zákon

Zákon č. 366/2021 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1 pre – pre kurzory a prekurzory používané k výrobě metamfetaminu

Obrázek č. 2 námořní trasy využívané pro pašování OPL

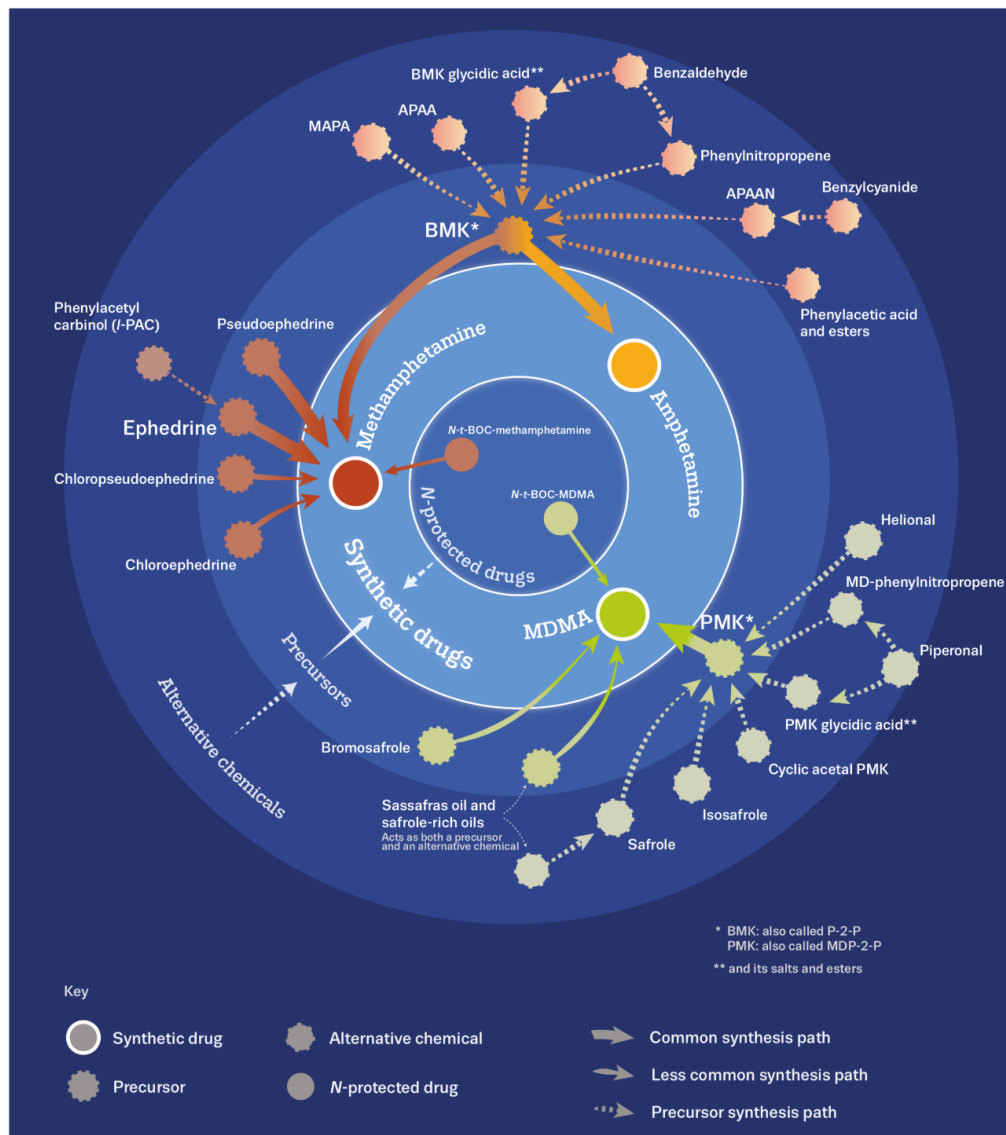
Obrázek č. 3 krystalický metamfetamin z Afghánistánu

Obrázek č. 4 nabídka metamfetaminu na sociálních sítích

Obrázky:

Obrázek č. 1 pre - prekurzory a prekurzory používané k výrobě metamfetaminu

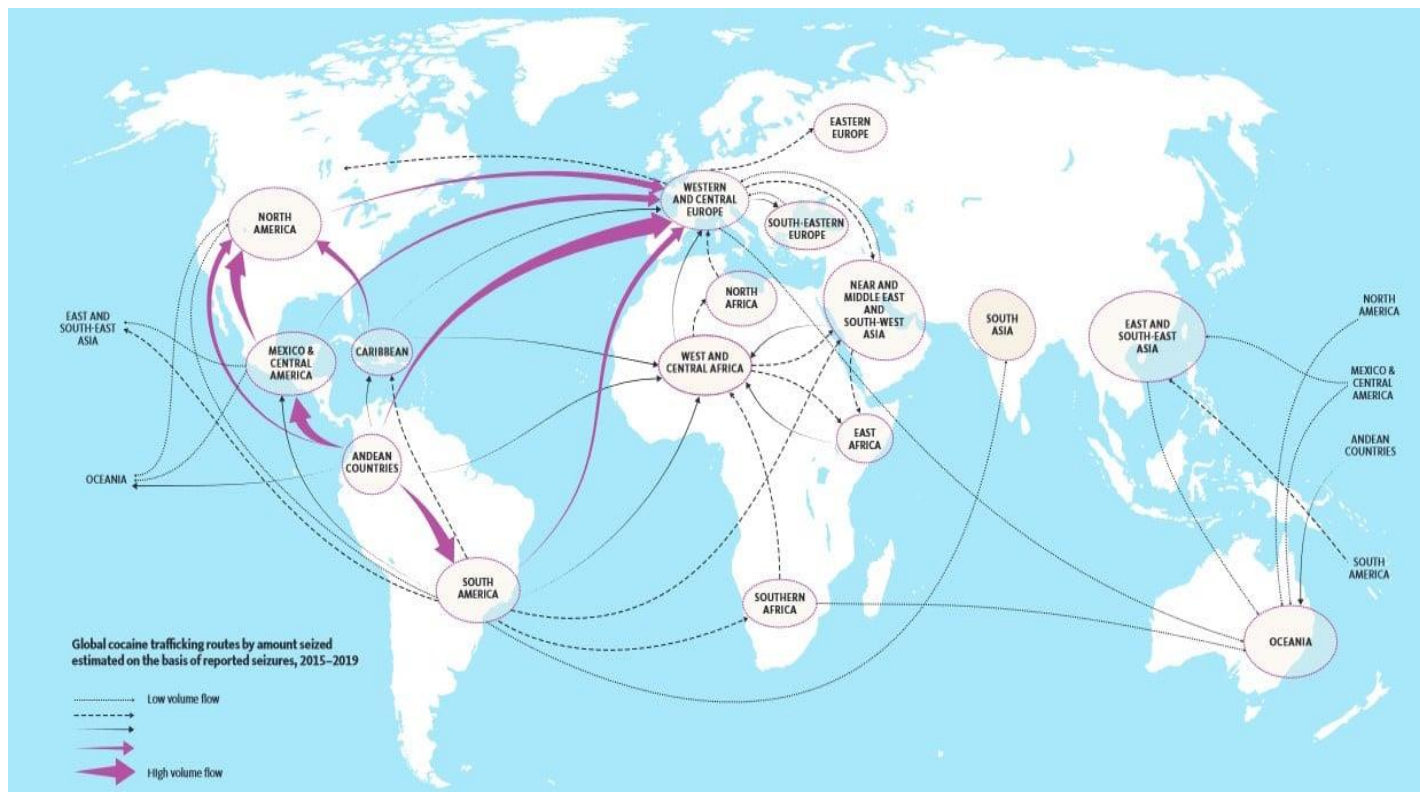
Synthetic drugs, precursors and related chemicals: understanding the connections

Obrázek znázorňuje možnosti použití pre -prekurzorů a prekurzorů k výrobě metamfetaminu. Pre- pre kursory jsou zde označovány jako alternativní chemikálie.

Zdroj: Publikace EMCDDA. *Vývoj prekurzorů drog v Evropské unii* [online]. Úřad pro publikace Evropské unie, Lisabon, 11/2019. Dostupné z< https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/12137/20195889_TDA_U19003ENN_1.pdf>. ISBN 978-92-9497-443-3.

Obrázek č. 2 námořní trasy využívané pro pašování OPL

Obrázek představuje nejvíce využívané přepravní trasy námořní kontejnerové přepravy, zneužívané pro pašování OPL a to s grafickým rozlišením podle objemu pašovaných substancí.

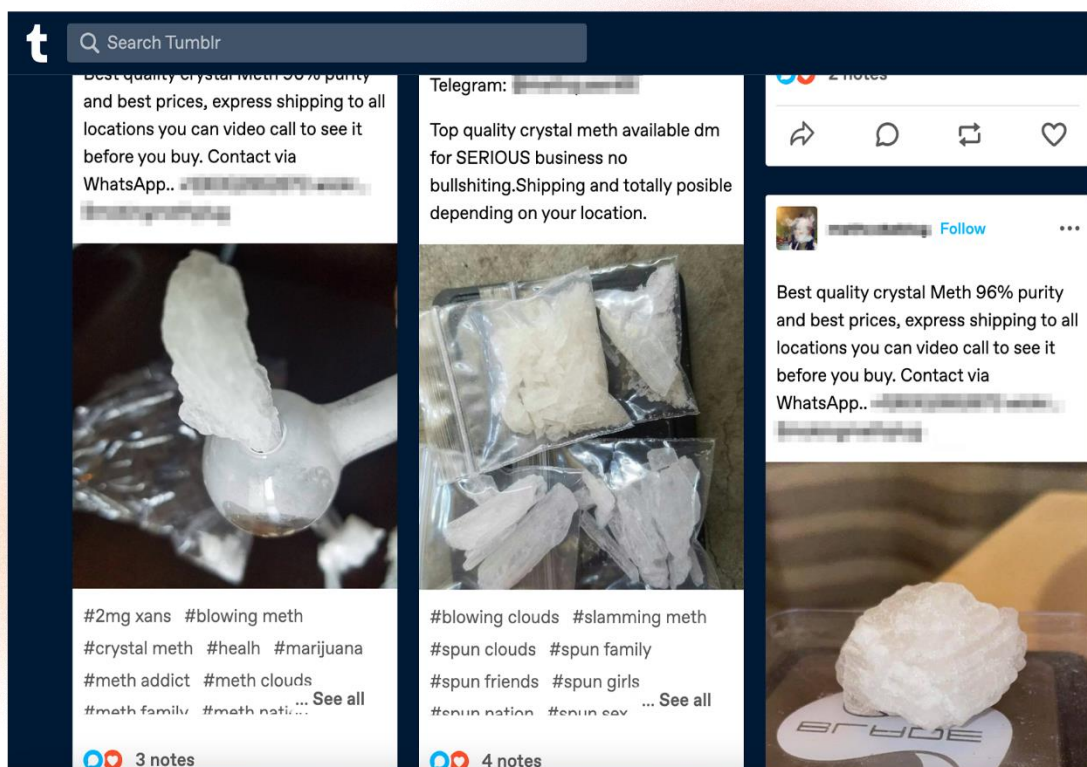
Zdroj: Webový portál mezinárodní zabezpečovací společnosti IDENTIC SOLUTION, článek *DRUG TRAFFICKING AND CONTAINER TERMINAL SAFETY* [online], dostupné z < <https://www.identecsolutions.com/news/drug-trafficking-container-terminal-safety>>.

Obrázek č. 3 krystalický metamfetamin z Afghánistánu

Zdroj: Mansfield David a kol., Zpráva EMCDDA - *EU4MD SPECIAL REPORT Emerging evidence of Afghanistan's role as a producer and supplier of ephedrine and methamphetamine* [online]. Lucembursko. Úřad pro publikace Evropské unie. 2020. Dostupné z <
<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13410/emcdda-methamphetamine-in-Afghanistan-report.pdf>>. ISBN: 978-92-9497-556-0.

Obrázek č.4 nabídka metamfetaminu na sociálních sítích

Stačí zadat jednoduchý hashtag (#) a uživatel se dostane k nabídce s doručením přímo na svou adresu, případně jiné smluvené souřadnice.

Zdroj: Benjamin Goggin. Zpravodajský portál NBC NEWS. článek *The internet's meth underground, hidden in plain sight* [online]. 11.03.2022. Dostupné z<<https://www.nbcnews.com/specials/internet-meth-underground-hidden-in-plain-sight/index.html>>.

Seznam příloh

Příloha č. 1 způsoby výroby metamfetaminu

Příloha č. 2 léčiva zneužívaná pro výrobu metamfetaminu

(tabulka č. 1, tabulka č. 2)

Příloha č. 3 množství látky potřebné k získání 1000g metamfetaminu

(tabulka č. 3)

Příloha č. 4 výňatek ze zákona o návykových látkách

Příloha č. 1: způsoby výroby metamfetaminu:

Výroba metamfetaminu Českou cestou:

Česká cesta by se dala charakterizovat následovně: „Jedná se o redukci efedrinu pomocí jodu ve formě krystalů nebo kuliček červeného fosforu v přítomnosti kyseliny fosforečné v podobě 85% vodného roztoku “. Pokud si toto podrobně rozebereme vznikne následující postup:

„ a. Izolace efedrinu anebo pseudoefedrinu z léčiv (fáze postupu):

1. lékový přípravek se rozpustí ve vodě + hydroxid sodný = „louhování“
2. přidá se vodou nemísitelné organické rozpouštědlo -protřepe se matečný roztok (tzv. „matečák“)
3. (spodní vrstva s balastem z léčiv)+rozpouštědlo s efedrinem/pseudoefedrinem
4. Horní vrstva obsahuje rozpouštědlo a tzv. bázi efedrinu/pseudoefedrinu =nerozpustná forma ve vodě
5. Rozpouštědlo se odsaje a přidá se kyselina chlorovodíková (solná) a protřepe se - tak se báze efedrinu/pseudoefedrinu převede na formu rozpustnou ve vodě (hydrochlorid) a přechází do spodní vrstvy obsahující kyselinu,
6. Následně se oddělí spodní vrstva s kyselinou a hydrochloridem efedrinu/pseudoefedrinu,
7. Krystalizace (odpaření kapaliny) v míse z varného skla

a. Samotná výroba metamfetaminu – fáze výroby :

1. vlastní reakce: pseudo/efedrin + kyselina fosforečná +červený fosfor – zahřát na teplotu cca 110 °C
2. ve 2 minutových intervalech se přihazuje jód (10 dávek) + vyfoukávání,
3. zahřívání reakční směsi na teplotu 127-135 °C,
4. prudké zchlazení směsi na laboratorní teplotu,

5. filtrace reakční směsi – k filtrátu se přidá toluen a hydroxid sodný – třepe se (produkt přechází do toluenu)
6. k toluenu s produktem se přidá kyselina chlorovodíková a třepe se (produkt přechází do kyseliny)
7. krystalizace (odpaření) vodného roztoku hydrochloridu metamfetaminu
8. schéma výroby metamfetaminu:
efedrin/pseudoefedrin + jod + fosfor + kyselina fosforečná , (působení tepla) → metamfetamin “

Výroba metamfetaminu Moskevskou cestou:

Je podobná České cestě a dala by se charakterizovat následovně: „ Je opět založena na redukci efedrinu tzn. že také vychází z efedrinu jako prekurzoru. Rozdíl oproti české cestě je že tato redukce efedrinu pomocí jodu a červeného fosforu probíhá ve vodném prostředí “.

Výroba metamfetaminu za pomoci kyseliny jodovodíkové (tzv. Nagaiho reakce):

Tento postup se již liší oproti prvním dvěma uvedeným výše a dá se charakterizovat následovně: „ Zde se jedná o redukci efedrinu za pomoci kyseliny jodovodíkové -původní Nagaiho reakce počítá s vysokým přebytkem jodovodíku, později byla tato reakce modifikována přidáním červeného fosforu, jako katalyzátoru, což má za následek snížení jodovodíku potřebného k redukci(kyselina jodovodíková se dodává jako 58% roztok jodovodíku ve vodě) “.

Výroba metamfetaminu za pomoci alkalických kovů (zejména lithia/sodíku v amoniaku):

Tato redukce efedrinu také jinak známá pod názvem Birchova redukce, může být realizována dvěma způsoby:„ 1. V kapalném amoniaku se rozpouští kovový sodík či lithium. Vzniklý komplex kovu s amoniakem redukuje efedrin.

2. V diethyletheru, tetrahydrofuranu nebo směsi alkanů (pertoether, technický benzín) – organická vrstva obsahující již rozpuštěnou basi efedrinu a příslušný alkalický kov (lithium, sodík). V malých úlomcích se sytí plynným amoniakem“.

Výroba metamfetaminu vycházející z Benzylchloridu jako prekurzoru (tzv. Grignardovou reakcí):

Zde již není výchozí surovinou efedrin, tento postup je charakteristický svým velmi účinným produktem. Jeho charakteristika je následující: „ Jedná se o totální syntézu, tedy molekula metamfetaminu je vystavěna z relativně malých molekul, bez chirálních center. Výsledkem těchto výrob je plně racemický produkt, tedy ekvimolární směs obou možných enantiomerů. Metamfetamin vyrobený pomocí benzylchloridu či BMK je méně účinný než methamfetamin vyrobený z izomerů efedrinu “.

„ Tato syntéza je provedena ve dvou krocích a jsou k ní potřeba: Hořčík ve formě hoblin (tzv. Grignardův), Benzylchlorid, Methylamin, Acetaldehyd, Diethylether. Nejprve je z benzylchloridu připraven klasickou Grignardovou reakcí s hořčíkovými hoblinami benzylmagnesiumchlorid. V dalším kroku probíhá adice na methylaminoethan připravený kondensací acetaldehydu s methylaminem. Reakce se provádí v bezvodném diethyletheru. Výhodou této syntézy je dobré teoretické i praktické zvládnutí Grignardových syntéz, takže výrobu lze provádět ve velkých množstvích najednou (s přihlédnutím k okamžité dostupnosti surovin), nevýhodou práce s poměrně velkými kvanty vysoce hořlavého a výbušného diethyletheru “.

Výroba metamfetaminu vycházející z Fenyl – 2- propanon (P-2-P / BMK) jako prekurzoru:

„ Nejznámější a nejvyužívanější možností výroby vycházející z P-2-P jako prekurzoru je tzv. Leukartova synthesisa. Ta probíhá následovně: 1- fenylpropan-2-on kondensuje s N- methyl-formamidem, nebo ekvimolární směsí methylaminu a kyseliny mravenčí na N-formylmethamfetamin, který je možné následně kyselé hydrolyzovat na methamfetamin. Dalším způsobem je výroba při využití tzv. Schiffových bází, resp.vznik ketaminu po reakci methylaminu s 1- fenylpropan-2-onem, který následně hydrogenuje methamfetamin. K této cestě je zapotřebí včetně již zmíněných chemikálií navíc hliník ve formě fólií či pásku, chlorid rtuťnatý, hydroxid sodno-boritý a kyanohydrid sodno-boritý. Další možností výroby je modifikovaná reduktivní aminace, kterou lze provést dvěma způsoby. Jednou z možností je reakce 1- fenylpropan-2-onu s nitromethanem provedená pomocí

amalgamizovaného hliníku opět ve formě fólií či pásku a chloridu rtuťnatého. Druhou možností je reakce pomocí dusíku, N, N-dimethyl močoviny a kyseliny mravenčí.

Zdroje : Kolektiv autorů NPC SKPV PČR a KÚ, Příručka pro kriminalisty po linii toxikologické - Nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu a indoor pěstírny konopí, 2.aktualizované vydání, Praha 2019, Dostupné u: NPC SKPV PČR a KÚ, CPJ GŘC CS ČR, s. 41-46.

¹ Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol., Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773-CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha, 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s. 57, 59, 60.

Příloha č. 2 léčiva zneužívaná pro výrobu metamfetaminu:

Tabulka č. 1 – Léčiva zneužívaná pro výrobu metamfetaminu jako zdroj PSE:

Léčivo s PSE	Země
CET-DER (TBL.)	Polsko, Bulharsko, Česká republika
CIRRUS	Polsko, Bulharsko, Česká republika
APSELAN	Polsko, Česká republika
GAULPSEUD	Polsko, Bulharsko, Česká republika
SUDAFED	Bulharsko, Česká republika
MODAFEN	Slovensko, Česká republika
NUROFEN STOP GRIP	Slovensko, Česká republika
PANADOL STOP GRIP	Slovensko
PARALEN PLUS	Slovensko
RINASEK	Slovensko
DEFRINOL	Slovensko

Zdroj: Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol., Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773-CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha, 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s. 54.

Tabulka č. 2 množství pseudoefedrinu získané z léčiva:

Léčivo	Počet tbl. v balení	mg pseudoefedrinu hydrochloridu v 1 tbl.	Pseudoefedrin hydrochlorid získatelná hmotnost [g]	
			teoreticky	Realita 80% izolace
Modafen	12	30	0,360	0,288
Modafen	24	30	0,720	0,576
Nurofen Antigrip	12	30	0,360	0,288
Avatar	12	30	0,360	0,288
Ibum Extra	10	30	0,300	0,240
Disophrol Retard	8	120	0,960	0,768
Ibuprom Zatoki	6	30	0,180	0,144
Ibuprom Zatoki	12	30	0,360	0,288
Zatoprom	12	30	0,360	0,288
Clarinase	10	60	0,600	0,480
Cirrus	6	120	0,720	0,576
Cirrus	14	120	1,680	1,344
Zyrtec-D	14	120	1,680	1,344
Gripex	24	30	0,720	0,576
Gripex Max	10	30	0,300	0,240
Gripex Max	20	30	0,600	0,480
Grypostop	12	30	0,360	0,288
Grypostop	24	30	0,720	0,576
Tabein Impakt	12	30	0,360	0,288
Tabein Trend	12	30	0,360	0,288

Gripex Noc	6	30	0,180	0,144
Gripex Noc	12	30	0,360	0,288
Gripostop mix	6	60	0,360	0,288
MaxFlu	10	30	0,300	0,240
Acatar anti tabs	12	60	0,720	0,576
Grippokaps	12	30	0,360	0,288
Grippokaps	24	30	0,720	0,576
Sudafed	12	60	0,720	0,576

Zdroj: Kolektiv autorů NPC SKPV PČR a KÚ, Příručka pro kriminalisty po linii toxik. *Nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu a indoor pěstírny konopí*. 2.aktualizované vydání, Praha 2019. Dostupné u: NPC SKPV PČR a KÚ, CPJ GČR CS ČR, s. 61.

Příloha č. 3 množství látky potřebné k získání 1000g metamfetaminu:

Tabulka č. 3 množství látek:

Sloučenina	Množství
Metamfetamin	1000 g
Pseudoefedrin (již izolovaný z tablet Modafenu 30 mg PSE)	1358 g
Jod	1358 g
Fosfor (červený)	329 g
Kyselina fosforečná (85%)	509 ml
Hydroxid sodný	4349 g
Kyselina chlorovodíková (36%)	496 ml
Toluen	10 000 ml
Zpracovaných (30mg PSE/E) TABLET	56 571 ks
Odpady	
Ibuprofenát sodný	12 511 g

Zdroje: Šigutová Veronika, kpt. Mgr., Šimek Petr, Bc, pplk. Mgr., Hrachovec Miroslav, plk. Mgr., a kol., Metodická příručka pro policisty vyšetřující drogovou trestnou činnost – *NELEGÁLNÍ VARNY METAMFETAMINU*. Vydáno v rámci projektu 822773-CO3DIL-ISFP-2017-AG-DRUGS (ISFP – Project Collaboration for Dismantling Drugs Distribution and Illicit Laboratories). Praha, 2020. Dostupné u: Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Celní protidrogová jednotka GŘC CS ČR, s.60.

Příloha č. 4 výňatek ze zákona o návykových látkách

HLAVA VII

KONTROLA

§ 34 Inspektoři

(1) Kontrolu dodržování povinností vyplývajících z tohoto zákona a z rozhodnutí vydaných na jeho základě vykonávají

a) pověření zaměstnanci

1. Ministerstva zdravotnictví,

2. Státního ústavu pro kontrolu léčiv ve věcech týkajících se lékáren a pěstování rostlin konopí pro léčebné použití,

3. krajů zařazení do krajského úřadu, pokud nejde o kontroly lékáren, a dále ve věcech týkajících se kontroly podle § 13 a 14,

4. Veterinárního ústavu,

b) příslušníci

1. Policie České republiky,

2. Celní správy České republiky ve věcech týkajících se pěstování máku setého a rostlin konopí a ve věcech dodržování povinností plynoucích z § 11,

(dále jen „inspektoři“).

(2) Inspektoři jsou oprávněni provádět i předem neoznámené kontroly.

(3) Inspektor je při kontrolní činnosti povinen prokázat se průkazem vydaným některým z orgánů uvedených v odstavci 1.

(4) Inspektor je při výkonu kontrolní činnosti oprávněn

a) vstupovat na pozemky, do objektů a místností,

b) vyžadovat vysvětlení zjištěných skutečností a předložení listin a dokumentů,

c) pořizovat kopie listin a dokumentů a výpisy z nich, a nelze-li tak učinit a současně je to nutné pro provedení kontroly, odebrat listiny a dokumenty,

d) v rozsahu nezbytně nutném pro provedení kontroly odebírat vzorky.

(5) Požádá-li o to písemně kontrolovaná osoba, poskytne kontrolní orgán za odebrané vzorky náhradu ve výši výrobních nebo pořizovacích nákladů.

(6) Inspektor projedná s kontrolovanou osobou nedostatky zjištěné při kontrole a způsob a lhůtu jejich odstranění. O průběhu a výsledku kontroly sepíše inspektor protokol.

(7) Kontrolované osoby jsou povinny strpět kontrolu a poskytnout součinnost potřebnou k jejímu provedení.

(8) Pro účely kontroly pěstování máku setého nebo rostlin konopí poskytují katastrální úřady celním úřadům údaje z katastru nemovitostí bezplatně.

§ 35 Kontrola při přebírání

Každý je povinen při přebírání návykových látek a přípravků prověřit, zda jejich množství a druh odpovídá průvodním dokumentům, a zjištěné závažné nesrovnalosti ihned oznámit Policii České republiky a Ministerstvu zdravotnictví.

Zdroj : Zákon č. 167/1998 Sb. Zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů [online], dostupné z <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>>.